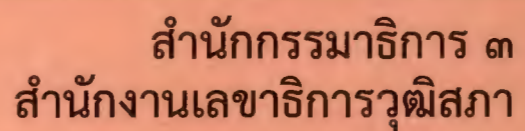

ของ คณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

ของ
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายดวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการการศึกษา

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการการศึกษา
คนที่หนึ่ง

นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา
รองประธานคณะกรรมการการศึกษา
คนที่สอง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการการศึกษา
คนที่สาม

นายอน กาจกรโทก
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา

นายเดชา พวงมาลัย
โฆษกคณะกรรมการการศึกษา

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษา

พลเอก ฐิต เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการการศึกษา

นายวิระศักดิ์ ฟุตระกูล
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการการศึกษา

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมาธิการ

พลเอก สติน ทองกัถิ
กรรมาธิการ

นางสุนิ จิงวิโรจน์
กรรมาธิการ

นายทรงเดช เสมอคำ
กรรมาธิการ

นายณรงค์ สหะธาพัฒน์
กรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมาธิการ

นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล
กรรมาธิการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/ร ๕๐)

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาการศึกษา เรื่อง การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายออน กาจกระโทก	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก อู๊ด เปื่องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายกูรติสส์ จันทร์ศรีขวลา	กรรมการ
๑๒. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	กรรมการ
๑๓. นายณรงค์ อ่อนสอาด	กรรมการ
๑๔. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๖. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันพุธ...

อนึ่ง เมื่อวันพุธที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ นายภูริดิษฐ์ จันทร์ศรีชวลา ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง และมีมติตั้ง กรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาเพิ่ม ๓ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นายทรงเดช เสมอคำ
๒. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง

ต่อมา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายณรงค์ อ่อนสะอาด ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา จากนั้นเมื่อวันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และเมื่อวันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ นายพิศาล มาณวพัฒน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา เช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายออน กาจกระโทก	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อดุลย์ เบ็ญจนา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สติน ทอภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๕. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการ...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

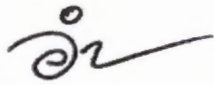
จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

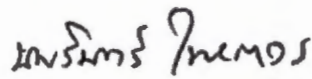
สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายณพรินทร์ ไทยถาวร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : edu.senateth@gmail.com

ณพรินทร์ พิมพ์

อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนา การศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตร นวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงาน ผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ตามคำสั่งที่ ๓๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๓. นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
๔. นายสัมพันธ์ เย็นสำราญ	อนุกรรมการ
๕. นายกมล พิณรัตน์	อนุกรรมการ
๖. นายสกลิต สำราญสุข	อนุกรรมการ
๗. นางสาวชมพูนุช บัวบังศรี	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวรการ	อนุกรรมการ
๙. นายทวีศักดิ์ คิ้วทอง	อนุกรรมการ
๑๐. นายทิวา แจ่มสุข	อนุกรรมการ
๑๑. นางอร่ามศรี อาภาอดุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๓. นายเจลา พวงมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายพันธุ์ศักดิ์ โรจนากาศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายคม แร่งสูงเนิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายเฉลิมกิตต์ กวินทร์วัฒน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายวรรณมงคล ศิลาประเสริฐ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นางณัทภัสสร สนั่นไหว	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล พุดคำ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่	

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง การเดินทางไปศึกษาดูงาน การสะท้อนประเด็นปัญหาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นดังกล่าว รวม ๑๔ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

(ค)

- การประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
- การประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จังหวัดราชบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี และวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคน่าน และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๖ จังหวัดน่าน

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) จ.ชลบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ จ.นนทบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษา เกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ผู้การเป็นผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่ ณ บริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอนองแสง จังหวัดสระบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้ผู้ต้องขัง เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ ณ เรือนจำกลางบางขวาง ตำบลสวนใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดนนทบุรี

- การเดินทางไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความเห็นในโครงการติดตามเร่งรัด การจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาของกลุ่มอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วิทยาลัยการอาชีพ ขอนแก่น อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น

- การเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา ประเทศ ณ วิทยาลัยเทคนิคระยอง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยพัฒนวิชาการเขตพุน เขตราชบุรีบุรีระ กรุงเทพมหานคร

๒.๓ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อบังคับ/นโยบาย/ยุทธศาสตร์

- ๑) ข้อบังคับวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
- ๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- ๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙
- ๕) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูป
การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๖) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
- ๗) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒
- ๘) นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นางสาวตรีนุช เทียนทอง)
- ๙) หลักการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ
(Entrepreneurship Education)
- ๑๐) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ๑๑) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๑๒) ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และ
แนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถี
เกษตรเชิงธุรกิจ” โดยได้พิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาศึกษา
โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตร นวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม

(จ)

คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตกรรมเชิงธุรกิจ” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายอน กาจกระโทก)

เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

การพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบูรณาการความรู้สู่แนวทางการจัดทำและออกแบบหลักสูตรนวัตกรรมวิจิตรเชิงธุรกิจ ในรายงานการพิจารณาศึกษาครั้งนี้ ได้พิจารณาบทวนจากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาเกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่มีการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยพาณิชยกรรม โดยจะดำเนินการได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑) ใช้หลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตรที่มีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในวิทยาลัยเกษตรกรรม ที่มีการบูรณาการความรู้ทางด้านเกษตร และบริหารธุรกิจเข้าด้วยกัน พิจารณาหาความเชื่อมโยงกับหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีการวิเคราะห์รายละเอียดในแต่ละหลักสูตรที่มีลักษณะของอาชีพที่เกี่ยวข้องกัน ในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ที่ต้องเลือกเรียนไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และนำสาขางานที่มีลักษณะอาชีพสอดคล้องกัน มาเพิ่มเป็น ๓ สาขางาน ได้แก่

- เทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร	จากหลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม
- การจัดการงานคหกรรมเพื่อการโรงแรม	จากหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม
- การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	จากหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การเพิ่มสาขางานในหลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาที่สนใจในการนำไปใช้ประกอบอาชีพได้มากขึ้น โดยอาจเลือกเรียนทั้งกลุ่มวิชา หรือเลือกเรียนข้ามกลุ่มวิชาได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องมีการออกกฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ออกมารองรับ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพ

๒) พัฒนาหลักสูตรใหม่ โดยการวิเคราะห์จากสมรรถนะในแต่ละอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดการทางธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ และการท่องเที่ยว เพื่อนำมาจัดกลุ่มวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มวิชาชีพเลือก รวมทั้งวิเคราะห์กลุ่มวิชาสมรรถนะแกนกลาง ที่จะนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ได้หลักสูตรใหม่ คือ หลักสูตรนวัตกรรมวิจิตรเชิงธุรกิจ

๓) การบูรณาการหลักสูตรจากหลักสูตรเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ร่วมกับหลักสูตร คหกรรม ศิลปกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตามข้อ ๑) หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการหลักสูตรร่วมกันใหม่ ตามข้อ ๒) โดยการนำเอาอาชีพที่ผู้เรียนจะประสงค์ต้องการทำหลังสำเร็จการศึกษามาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดรายวิชาที่จะนำไปใช้ในแต่ละอาชีพ เพื่อรวมเป็นหลักสูตรที่บูรณาการมาจากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่เพื่อให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยการจัดทำหลักสูตรดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง สมรรถนะที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องมีเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี ๒) สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competency) หมายถึง สมรรถนะในการทำงานทางด้านการเกษตรและการจัดการ คือ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานที่ครอบคลุมทักษะทั้ง ๒ ด้าน และ ๓) สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional

Competency) หมายถึง สมรรถนะความเชี่ยวชาญตามสาขาที่ผู้เรียนเลือก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานเพิ่มเติมในกลุ่มอาชีพได้ ซึ่งสรุปเป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ โดยนำ ๖ ปัจจัยที่สำคัญมาพิจารณาควบคู่กันไป ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผล ผู้สอน และผู้เรียน จากแนวคิดในแต่ละปัจจัยพร้อมเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

จากข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรทั้ง ๓ ลักษณะข้างต้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดสัมฤทธิ์ผลนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายส่วนที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้น คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะต้องนำมาพิจารณา กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในเกือบทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษา ยกเว้นวิทยาลัยการอาชีวศึกษาบางแห่ง โดยแต่ละสถานศึกษาจะมีสาขาวิชาที่หลากหลาย เช่น วิทยาลัยเทคนิค จะมีการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งประเภทวิชาอุตสาหกรรม บริหารธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรม และวิทยาลัยอาชีวศึกษา การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งประเภทวิชาคหกรรม บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยวและโรงแรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา แต่ในวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี ส่วนใหญ่จะจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเฉพาะทางด้านการเกษตร และบริหารธุรกิจ เป็นหลัก และจากสถานการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีจำนวนผู้เรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับต้องแสวงหามาตรการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑) จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าสู่การมีงานทำและประกอบอาชีพได้ทั้งในสถานประกอบการ และการเป็นผู้ประกอบการเอง ที่เล็กกว่า SMEs ไม่มุ่งเน้นการเรียนเพื่อการให้ปริญญา ซึ่งอาจจะไม่ต้องมีหน่วยกิต แต่ใช้การเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง มีทักษะในอาชีพจนสามารถใช้ประกอบอาชีพได้จริง

๑.๒) จัดทำกฎหมาย กฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาและการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อการมีงานทำให้ประสบผลสำเร็จไปได้

๑.๓) หาแนวทางและมาตรการในการให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีกับภาคเอกชนหรือสถานประกอบการที่ร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนหรือการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔) จัดทำระบบการสรรหาและคัดเลือกครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และมีการจัดอบรมครูผู้สอนอาชีวศึกษาให้เป็นครูอาชีวศึกษารูปแบบใหม่ที่สามารถบูรณาการศาสตร์และองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้อย่างหลากหลาย

๑.๕) จัดทำมาตรการ วิธีการและแนวทางในการแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาช่วยและให้องค์ความรู้กับผู้เรียนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา (โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ที่สถานศึกษาดังและจัดการเรียนการสอน) โดยอาจสนับสนุนงบประมาณและค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจเป็นค่าค่าตอบแทนให้กับกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ ตามความเหมาะสม

๑.๖) แสวงหามาตรการและแนวทางในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในทุกระดับ การศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจใช้ระบบการให้ทุนการศึกษาจากหน่วยงานส่วนกลางที่จัดสรรไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้สนใจและผู้ที่ต้องการเรียนแต่ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอ ได้เข้าสู่ระบบการศึกษาอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น หรือการจัดสรรระบบโควตาเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการให้การรับรองการมีงานทำสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นต้น

๑.๗) กระจายอำนาจให้สถานศึกษาเพื่อให้อาจพัฒนาหลักสูตรการศึกษา หรือจัดทำหลักสูตรเชิงบูรณาการได้ตามความพร้อมของสถานศึกษาและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพใหม่ ๆ และการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๑.๘) ควรพัฒนารูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้มีผู้เข้าสู่การศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อเก็บสะสมเป็นหน่วยกิต (Credit Bank) และจัดให้มีกระบวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่คุณวุฒิทางการศึกษาได้โดยไม่ต้องเรียนในระบบการเรียนการสอนระบบปกติแบบเต็มเวลา

๑.๙) ควรส่งเสริมให้แต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดำเนินการจัดทำและออกแบบระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา แต่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบการเรียนปกติแบบเต็มเวลาได้ ได้มีโอกาสศึกษาในรูปแบบการฝึกอบรมเป็นโมดูล แล้วรวบรวมชั่วโมงการเรียนรู้ รวบรวมหน่วยกิตเพื่อนำมาเทียบโอนรายวิชา และเมื่อเรียนครบตามหลักสูตรแล้วก็สามารถนำมาใช้ประกอบการเทียบคุณวุฒิการศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนทุกระดับได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษา เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตัวเอง พัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมด้วย

๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรเร่งดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑) เร่งดำเนินการหาแนวทางและจัดทำมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในทุกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น

๒.๒) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากความสนใจในอาชีพที่ผู้เรียนประสงค์จะทำหลังสำเร็จ การศึกษาด้านการเกษตร ให้ความรู้ทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด การทำ Smart farm ที่ใช้พื้นที่น้อย แต่ได้ผลผลิตมาก

๒.๓) จัดทำหลักสูตรบูรณาการที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจ และตามความพร้อมของแต่ละบุคคล

๒.๔) จัดกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นภาคปฏิบัติจริง มากกว่าภาคทฤษฎี เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและสมรรถนะในอาชีพที่สนใจ โดยจัดให้มีการฝึกปฏิบัติการในสถานการณ์จริง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๒.๕) ทำความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกัน ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ในการใช้ครูผู้สอน ห้องเรียน เครื่องมือและอุปกรณ์ร่วมกัน ในการส่งผู้เรียนเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรายวิชาที่ไม่มีการเปิดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของตนเอง

๒.๖) ทำความร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียงกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้เข้าร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน ได้เห็นภาพรวมในการประกอบอาชีพ เข้าใจความต้องการของตนเอง และรู้จักอาชีพมากขึ้น

๒.๗) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตร (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง) ที่จัดการเรียนการสอนและกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ มีความพร้อมทางด้านสถานที่ บุคลากร และองค์ความรู้ แต่มีผู้เรียนสนใจเรียนทางด้านเกษตรลดลง จึงควรกำหนดบทบาทใหม่ ให้มุ่งเป้าหมายการจัดการศึกษาใน ๒ กลุ่ม ดังนี้

๒.๗.๑) กลุ่มเกษตรกรเดิม สถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือบุคคลกลุ่มนี้ โดยการให้องค์ความรู้ทางด้านการผลิตเพื่อการแปรรูปที่จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้มากขึ้น เน้นความพอเพียง และเน้นคุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ

๒.๗.๒) กลุ่มผู้สนใจที่จะเข้ามาสู่ภาคการเกษตร หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่อาจจะมาจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาอื่น แต่สนใจที่จะเปลี่ยนอาชีพมาเป็นเกษตรกร แต่ยังขาดองค์ความรู้ ต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้ที่หลากหลาย อาจจะมีการจัดอบรม การสัมมนา หรือจัดหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการประกอบอาชีพให้กับบุคคลกลุ่มนี้

ดังนั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จำเป็นต้องปรับบทบาทของตนเองให้เป็น แหล่งความรู้หรือศูนย์การเรียนรู้ มีงานวิจัยที่จะช่วยเหลือ ต่อยอด ให้กับกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม ข้างต้นได้ และต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น หาแนวทางการเชื่อมโยงความร่วมมือในทุกภาคส่วน และทุกระดับที่จะเกิดประโยชน์กับการพัฒนาด้านการเกษตร

๒.๘) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานอื่นทุกระดับ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาอาชีพได้อย่างแท้จริง

๒.๙) สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่จำเป็นต้องสอนหรือจัดการสอนเองในทุกเรื่อง ถ้าไม่มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ให้ทำตัวเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) แทน และดำเนินการ จัดหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ สถานที่จัดฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติ และให้ครูผู้สอนได้พัฒนาจนเกิด การเรียนรู้เพิ่มเติมจนสามารถเป็นผู้สอนเองได้

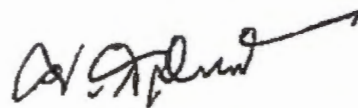
๒.๑๐) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางของศาสตร์พระราชา มาปรับและประยุกต์ใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านการเกษตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือใช้ในยุคที่มีสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อหรือในสถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ไม่ปกติ ซึ่งการเกษตรจะมีส่วนสำคัญ อย่างมากในระบบการผลิตและการบริโภค

คำนำ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก การจัดการศึกษาปัจจุบันดำเนินการโดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนกว่า ๘๐๐ แห่ง ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีและปฏิบัติการ (ทลบ.) ด้วยหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการ แต่ปัญหาที่สำคัญคือโครงสร้างหลักสูตรยังล้าหลังและไม่ทันต่อบริบท การเปลี่ยนแปลงของโลก อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตรก็ยังเป็นแนวทางเดิม ไม่มีการบูรณาการองค์ความรู้และศาสตร์แบบใหม่ ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะ ความรู้และสมรรถนะไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ หลักสูตรการศึกษา คือ เนื้อหาวิชาและโครงสร้างของประมวลวิชาที่ประกอบด้วย การจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และการเรียนรู้อันนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพหรือการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตร ที่จัดการศึกษาในปัจจุบันมีหลากหลายประเภทวิชา และมีหลายสาขาวิชาที่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้เรียน และไม่เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร หรือการบูรณาการ หลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับบริบท ที่เปลี่ยนไป ดังนั้น หลักสูตรที่มีการพัฒนาจึงได้รับอิทธิพลอย่างหลากหลายจากพื้นฐานด้านต่าง ๆ ทั้งปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ สภาพการสังคมเทคโนโลยีและ วิทยาศาสตร์ ซึ่งพื้นฐานต่าง ๆ จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรและการบูรณาการหลักสูตรดำเนินการไป ได้ด้วยแนวทางที่ชัดเจน จนกระทั่งสามารถนำไปใช้ในจัดการศึกษาได้

ดังนั้น การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรธุรกิจ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาศึกษา โดยวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายงานฉบับนี้ก็เพื่อชี้ให้เห็น ว่าการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงบริบทต่าง ๆ รอบด้าน และเป็นยุคที่มี การเปลี่ยนแปลงบริบทต่าง ๆ อย่างเป็นพลวัต มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หลักสูตร การเรียนการสอนก็ต้องมีการบูรณาการและการปรับปรุงพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดทักษะและองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ มากกว่าการเรียนรู้ในศาสตร์เพียงศาสตร์เดียว อันนำไปสู่ การประกอบอาชีพที่ต้องการได้ การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาในยุคนี้

ขอขอบคุณอนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้ช่วยระดม ความคิดเห็น และเสียสละเวลาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ ขอคุณ ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเท่าที่มี และมุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเท เสียสละและมีความอดสาหะเป็นที่ตั้ง อันส่งผลให้การจัดทำรายงานการพิจารณา ศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตามเจตนารมณ์

(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร)

ประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา

ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๔)
คำนำ	(๕)
สารบัญ	(๗)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๕
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๕
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ	๖
บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๙
๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๑
๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๑๓
๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๑๙
๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)	๒๖
๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)	๒๙
๒.๗ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๓
๒.๘ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙)	๓๖
๒.๙ หลักการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)	๓๘
๒.๑๐ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	๔๗
๒.๑๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖	๕๑
๒.๑๒ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา	๕๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ	๕๙
๓.๑ บทวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาการจัดการศึกษา ในหลักสูตรทางด้าน เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	๕๙
๓.๒ บทวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหลักสูตรทางด้านเกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	๖๐
๓.๓ แนวคิดการบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ	๖๔
๓.๔ แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ	๖๗
๓.๕ ตัวอย่างการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ อาชีพ “ผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร”	๗๖
บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๗๙
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๗๙
๔.๒ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๘๐
บรรณานุกรม	๘๕
ภาคผนวก	๘๗

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

การปฏิวัติอุตสาหกรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นโมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญที่จะสามารถนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุล พร้อม ๆ กับการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ยึดหลักการพัฒนาประเทศตามหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน โดยหลักการของประเทศไทย ๔.๐ จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ที่มีหลักการและแนวคิด คือ การเปลี่ยนการผลิตสินค้าแบบ “โภคภัณฑ์” ไปสู่การผลิตสินค้าในเชิง “นวัตกรรม” และปรับเปลี่ยนกระบวนการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนประเทศด้วยระบบเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศมีหลายด้าน อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ส่วนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมที่ให้ความสำคัญในการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี และการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดเป้าหมายไว้ ๗ ประเด็น คือ (๑) ระบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๒) การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน (๓) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๔) กลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู อาจารย์ (๕) การจัด การเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ (๖) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน และ (๗) การศึกษาและการเรียนรู้ด้วยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้ ๑) ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นในการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม ๒) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม คุณธรรม พัฒนาคนในทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมคนเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงไปสู่โครงสร้างประชากรสังคมผู้สูงวัยที่สมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ และเกิดการขาดแคลนแรงงาน ผลผลิตภาพแรงงานต่ำ คุณภาพคนยังมีความมีปัญหาในทุกช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ แรงงานมีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและผู้ประกอบการ ในส่วนของกลุ่มผู้สูงอายุเองก็มีความมีปัญหาทางด้านสุขภาพโดยมีจำนวนไม่น้อยที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นในการดำเนินชีวิต

จากเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไปประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง ในประเด็นต่าง ๆ โดยระบุไว้ในข้อ ๒.๒.๖ ที่เกี่ยวข้องทางด้านการเกษตรไว้ ดังนี้ “การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียว ซึ่งเป็นการประกอบการในลักษณะของสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดธุรกิจลดการทำงานต่ำระดับ และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีทางการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกทางการตลาดในการป้องกันความเสี่ยง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

หลักการข้างต้นเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเกษตรกรได้เป็นอย่างดี แต่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่จะรู้จักกันเฉพาะการจัดการศึกษาทางด้านอุตสาหกรรมเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีการจัดการศึกษา

ทางด้านอื่นที่นอกเหนือจากด้านช่างอุตสาหกรรมด้วย อาทิ ศิลปกรรมและหัตถกรรม พาณิชยกรรม การโรงแรมและการท่องเที่ยว เกษตรกรรม และคหกรรม หากจะพิจารณาบริบทของกลุ่มอาชีพ เกษตรกรรมแล้วนั้น เกษตรกรรมเป็นแหล่งอาชีพสำคัญที่สร้างความยั่งยืนให้กับประเทศได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมสามารถสร้างอาชีพอื่นได้พร้อมกันไปมากมายหลายอาชีพ เช่น การผลิตปุ๋ย การปรุงดิน การผลิตต้นกล้าพืช โครงสร้างโรงเรือน การผลิตเมล็ดพันธุ์ ตลอดจนกระบวนการขนส่งต่าง ๆ ไปจนถึงการซื้อขายผลผลิตทางด้านการเกษตร ซึ่งหากมีการบูรณาการองค์ความรู้ในเรื่องของอาหารหรือคหกรรม รวมถึงการท่องเที่ยวและบริการเข้าไปในระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่สอดคล้องและสัมพันธ์กันกับอาชีวศึกษาด้านเกษตรแล้วจะสามารถนำไปสู่การบูรณาการองค์ความรู้ของศาสตร์แต่ละแขนงเพื่อการสร้างอาชีพใหม่ สร้างผู้ประกอบการอิสระ หรือสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ในอาชีพใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งกระบวนการในการจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าวจะสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจฐานรากให้กับประเทศได้ตามมา แต่เมื่อพิจารณาหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในปัจจุบันแล้วนั้น แก่นแท้ของหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาในศาสตร์ต่าง ๆ มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาและการบูรณาการศาสตร์ร่วมกัน ในขณะที่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศที่เป็นอยู่ในช่วงปัจจุบันกลับมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคประกอบการ และไม่ตอบโจทย์การมีงานทำ กระบวนการจัดการเรียนการสอนก็ยังคงเป็นแบบเดิมที่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องตามบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป ยังไม่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ชี้ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน และยังไม่สอดคล้องตามความต้องการของคนพื้นที่อีกด้วยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาไว้ในมาตรา ๔ กล่าวคือ การอาชีวศึกษา หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ประกอบกับมาตรา ๖ ได้บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพ ในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” ซึ่งการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาตามความหมายข้างต้นดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษา จึงมิได้หมายความถึงผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้กำกับนโยบายในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งผลิตกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษา ผู้ประกอบการในตลาดแรงงาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ ซึ่งเป็นกำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีอีกด้วย แต่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในปัจจุบัน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนและดำเนินการยังไม่มีมีการบูรณาการหรือบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในศาสตร์ที่มากกว่าศาสตร์เพียงศาสตร์เดียว ทั้งที่การศึกษาหาความรู้ในปัจจุบันมีช่องทางในการเข้าถึงการเรียนรู้มากมาย และผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้มากกว่าศาสตร์เดียว เพื่อบูรณาการองค์ความรู้ที่จำเป็น

หลักสูตรอาชีวศึกษามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากอาชีพเกษตรกร เป็นอาชีพต้นทางที่ก่อให้เกิดอาชีพอื่นตามมามากมาย เช่น การผลิตปุ๋ย การปรังดิน การผลิตต้นกล้าพืช โครงสร้างโรงเรือน การผลิตเมล็ดพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การขายพันธุ์สัตว์ ตลอดจนกระบวนการขนส่งต่าง ๆ ไปจนถึงการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร ส่วนอาชีวศึกษาด้านคหกรรม จะเป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับการนำผลผลิตทางการเกษตรเข้าสู่กระบวนการแปรรูปเป็นอาหาร ซึ่งอาหารมีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของผู้คนอย่างมากเช่นกัน กระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นอาหาร จะอยู่ทั้งในรูปของอาหารสด อาหารแห้ง อาหารแช่แข็ง หรือการแปรรูปอาหารด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ การสร้างมูลค่าทางอาหารที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวสามารถขยายผลการดำเนินการไปสู่การสร้างธุรกิจเล็ก ๆ อาทิ การเปิดร้านอาหาร การเปิดร้านขนมและกาแฟ โดยสามารถนำเอาจุดเด่นของพื้นที่ในการเปิดร้านอาหารย่อมมีจุดขายที่ชัดเจนอยู่แล้วมาเป็นแรงหนุนเสริมเพื่อให้เกิดกระบวนการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ชุมชน และสร้างแรงดึงดูดให้ผู้สนใจมาเที่ยวมากขึ้น จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ทั้งเรื่องเกษตร คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ มีความสัมพันธ์ของศาสตร์ที่เชื่อมโยงกัน และมีแก่นแท้ของศาสตร์ในการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการสานต่อและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ และมีองค์ความรู้ที่หลากหลายสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และมีทักษะที่จำเป็นเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบสัมมาอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา จึงควรต้องหาแนวทางและวิธีการในการบูรณาการศาสตร์แต่ละศาสตร์ ทั้งศาสตร์ทางการเกษตร ศาสตร์ทางด้านคหกรรม รวมทั้งศาสตร์ทางการท่องเที่ยวและบริการ ด้วยการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว รวมทั้งการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศ อีกทั้งเพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างความท้าทายให้ผู้เรียนให้เข้ามาเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงควรต้องมีการศึกษาแนวทางการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่ให้เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรออกมาให้มีความรู้ มีรายได้ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์และพัฒนาเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการอิสระ สร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจหรือผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีคุณภาพต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ทางด้านเกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ หรือการบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ ที่นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ และเจ้าของอาชีพหลังจบการศึกษา

๑.๒.๓ เพื่อหาแนวทางในการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรรวตวิถิเกษตรเชิงธุรกิจ อันนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ และเจ้าของอาชีพ และได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และการนํานโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ และยกร่างเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเพื่อเสนอต่อวุฒิสภา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ หรือการบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรรวตวิถิเกษตรเชิงธุรกิจ ครังนี้ เป็นการพิจารณาการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ทางด้านเกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งหลักสูตรอาชีวศึกษาดังกล่าวมีความสำคัญที่จะต่อยอดและนำไปสู่การประกอบอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรม ในขณะเดียวกันการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันกลับยังไม่มีบูรณาการหลักสูตรและศาสตร์ต่าง ๆ ในแต่ละแขนง ซึ่งเป็นศาสตร์และองค์ความรู้หลักของศาสตร์นั้น ๆ ให้เข้ากันเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นการบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรรวตวิถิเกษตรเชิงธุรกิจ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับการบูรณาการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นที่จะนำไปต่อยอดความรู้สู่การประกอบอาชีพได้ทันทีหลังจบการศึกษา อันจะส่งผลต่อภาพรวมในการมีงานทำของผู้เรียนสายอาชีวศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมที่สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ และความเห็นของนักวิชาการด้านการศึกษา กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในเรื่องที่สอดคล้องกัน

๑.๔.๒ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์และสภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในส่วนของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอันนำไปสู่การประกอบอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนอาชีวศึกษา

๑.๔.๓ วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบัน รวมทั้งการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนที่นำไปสู่การประกอบอาชีพของผู้เรียนหลังจบการศึกษา

๑.๔.๔ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลในประเด็นที่พิจารณาการศึกษา พร้อมขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๔.๕ การศึกษาดูงาน และประชุมร่วมกันโดยการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาการศึกษา

๑.๕.๖ นำข้อมูลและรายละเอียดทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา และวุฒิสภา พร้อมนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไป ขับเคลื่อน และดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเฉพาะ ในเรื่องหลักสูตรอาชีวศึกษา ที่ต้องหาแนวทางในการบูรณาการหลักสูตรของศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าด้วยกัน อันนำไปสู่หลักสูตรใหม่ที่สะท้อนต่อการมีงานทำของผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์ ของประเทศในปัจจุบัน

๑.๕.๒ ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นมาตรการ หรือ แนวนโยบายสนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันนำไปสู่การจัดทำหรือบูรณาการหลักสูตร อาชีวศึกษาแขนงต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นศาสตร์เดียวที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีงานทำหลังจบการศึกษา หรือ เข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการในวิชาชีพต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ และต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่ การเป็นผู้ประกอบการอิสระได้อย่างลงตัว

๑.๕.๓ ได้หลักการ แนวคิดและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการวางแผน การบริหารจัดการ และการออกแบบหลักสูตรอาชีวศึกษาแบบบูรณาการ หรือหลักสูตรอาชีวศึกษา ฐานสมรรถนะ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้มีทักษะและองค์ความรู้ในศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันอย่างหลากหลาย ที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการในวิชาชีพ ต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ

สอศ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ปวช.	หมายถึง	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ปวส.	หมายถึง	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
หลักสูตร	หมายถึง	ประมวลรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในศึกษานั้น
สถานศึกษาอาชีวศึกษา	หมายถึง	สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านอาชีพ โดยเฉพาะ วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และ สถานศึกษาอื่นที่จัดการเรียนการสอนทางด้านการเกษตร
สถาบันการอาชีวศึกษา	หมายถึง	สถาบันการอาชีวศึกษาของรัฐที่จัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการจัด การศึกษาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เกิดจากการ รวมตัวกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและบูรณาการจัดการศึกษา รวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมี จำนวน ๑๙ สถาบัน

หลักสูตรอาชีวศึกษา	หมายถึง	หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
หลักสูตรบูรณาการ	หมายถึง	หลักสูตรอาชีวศึกษาที่ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ จากรายวิชาในหลักสูตรมากกว่า ๑ หลักสูตร
การจัดการเรียนการสอน	หมายถึง	กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนมีสมรรถนะตามความต้องการของอาชีพ
การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	หมายถึง	การนำความรู้จากการฝึกอบรม ทักษะหรือประสบการณ์การทำงานมาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาโดยไม่ต้องเรียนซ้ำ
อาชีพอิสระ	หมายถึง	ธุรกิจที่มีเอกชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยเจ้าของเอง เป็นเจ้าของกิจการไม่เป็นลูกจ้าง รับเงินเดือนจากนายจ้าง แต่ได้รับค่าตอบแทนจากลูกค้า เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงมือกระทำเองในฐานะผู้ปฏิบัติงาน และมีผู้ช่วยเหลือปฏิบัติงาน โดยอาจได้เงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นรายชิ้นก็ได้
ผู้ประกอบการอิสระ	หมายถึง	ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เป็นธุรกิจอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้ โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิด และกำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง

บทที่ ๒

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและ ความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐ ของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลาย ทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ โดยการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลา ของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาการศึกษา จะอยู่ในส่วนของ ๕ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม และ ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติ มั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้น การพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับ ภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและ มิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำมาทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปรุงปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจ และความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเตรียมความพร้อมของประชากรทั้งในมิติสุขภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการ

ของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรม มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ถึงฉบับที่ ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไปประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริงในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการอาชีวศึกษา โดยระบุไว้ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการที่พิจารณาศึกษา ดังนี้

๒.๒.๔ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในช่วง ๕ ปีต่อจากนี้ไปยังต้องมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ต่อเนื่องจากที่ได้ผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

๑) การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากไร้ในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้การพัฒนากระบวนการประกันภัยพิชผล การจัดตั้งธนาคารที่ดิน และการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

๒) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึง ปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๓) การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม สร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

๔) การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมในการสนับสนุนการพัฒนา และพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับทักษะของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมถึงการมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่

๒.๒.๕ การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างสังคมผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

๒.๒.๖ การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการที่เป็นเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงานต่ำระดับ และสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง

๒.๒.๗ การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคตทั้งในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจลักษณะคลัสเตอร์

๒.๒.๘ การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการ เพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการและฐานเดิมและสร้างฐานใหม่

๒.๒.๙ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ

ของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๐ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคือความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, JDS และ BIMSTEC และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ โดยพัฒนาคือความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนให้มีความต่อเนื่องและเป็นโครงข่ายที่มีความสมบูรณ์ พัฒนารูปแบบและบริการการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจ การขนส่งและบริการโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดนตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในประเทศ

๒.๒.๑๑ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญานของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถนะ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ โดยวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มี ศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยี **ขั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือ และเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับ ว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ**

๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัว **ในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาของประเทศที่มีธรรมาภิบาลจะเอื้อต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ข้อ ๑) – ๓) อย่างครอบคลุมและสมดุล (balanced and inclusive achievement)**

ทั้งนี้ การศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จะครอบคลุม ถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น และเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ ๗ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ (ร่าง) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๒) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างสมดุลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัด และสามารถเทียบมาตรฐานสมรรถนะได้ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

๔) การศึกษาไทยมีทิศทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสามารถแข่งขันได้

๕) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึง และได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพ

๒) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรค์ การเลี้ยงดูดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

๒) บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

๓) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีความยากลำบาก หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือห่างไกล

๕) ครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลาง ที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนสามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างเพียงพอ

เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) มีแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สนับสนุนทุนการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้ารับการศึกษ เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

๒) ได้ครูสมรรถนะสูงและตรงตามความต้องการของประเทศ ที่จบการศึกษาจากสถาบันที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ทำให้บัณฑิตนักศึกษาครูมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและการนิเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

๓) ได้ครูอาชีวศึกษาที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา

๕) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอน และผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดาร

๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และจัดหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการพัฒนาผู้ที่มีโอกาสจะได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่ไม่ผ่านการประเมิน

๗) ให้ครูสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

๘) ให้ระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ เป็นระบบที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสมเอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) การจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

๒) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัย และภูมิใจในชาติ

๓) มีระบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดที่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวทางในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๔) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบความรับผิดชอบทางการศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน

๕) สถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และสวัสดิภาพอย่างเหมาะสม

๖) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ

๗) ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ เก่งปฏิบัติ มีสมรรถนะเป็นที่ยอมรับ หรือผ่านการศึกษอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ

๘) ผู้เรียนที่จบการศึกษาอาชีวศึกษามีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้เอง

๙) บัณฑิตในระดับอุดมศึกษามีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพิ่มการผลิตในสาขาที่ประเทศต้องการ และลดการผลิตบัณฑิตในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

๑๐) สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศไปในอนาคต ทั้งในด้านการพัฒนาคน การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในโลก หรือเป็นสถาบันที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัด ได้อย่างเต็มศักยภาพ

๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ รวมถึงปรับปรุงธรรมาภิบาลในการจัดการระบบอุดมศึกษา และธรรมาภิบาลภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้การจัดการมีความรับผิดชอบต่อสังคม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

๑๓) มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นหน่วยงานงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น เป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล

เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ

๑) สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระและมีธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานทั่วไป และมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

๒) ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่

๓) มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ

๔) กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) ในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา สร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ก้าวกระโดดทันกับพัฒนาการในโลก ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายจำเพาะ ดังนี้

๑.๑) เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะมีการสร้างขึ้นต่อไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ทั้งเป็นที่รวบรวมข้อมูลสื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

๑.๒) เป็นกลไกในการรวบรวม คัดกรอง พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ตลอดจนมีกลไกในการเข้าถึงและคัดเลือกสิ่งที่ต้องการได้โดยง่าย

๑.๓) เป็นเวทีที่มีการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะชุมชน นำไปสู่การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียนซึ่งจะลดความเหลื่อมล้ำ และนำแหล่งข้อมูลสื่อการเรียนรู้ใหม่เข้ามาได้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอด ตลอดจนเป็นเวทีที่ให้บริการเพื่อการเรียนรู้ (service) ต่าง ๆ

๑.๔) เพื่อเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างเสริมคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษอันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๑.๕) เพื่อพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิิหาความรู้ในโลกแห่งความรู้ อันมากมายมหาศาลให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษา ครอบคลุมการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในทุกกระตบการศึกษาและทุกระบบการศึกษา

๓) คนไทยมีความฉลาดรู้ มีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและตอบสนองต่อการใช้สื่อและระบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ระยะเร่งด่วน (๒) ระยะสั้น หรือภายใน ๓ ปี และ (๓) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน ๕ - ๑๐ ปี ทั้งนี้ ประเด็นปฏิรูปที่มีลำดับสำคัญสูงสุดและต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วน มี ๖ ประเด็น ได้แก่

๑) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

๒) บุกรเบิกนวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา

๓) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ และรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์ความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ

๔) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลนำความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

๕) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงานเพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความต้องการของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

๖) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

๒.๔ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

ประชากรของประเทศ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑”

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะ และคุณลักษณะต่อไปนี้

✦ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics)

✦ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ๕๓ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ ๖ - ๑๔ ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี เป็นต้น

๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ ๑๕ ปีสูงขึ้น เป็นต้น

๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดำเนิน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ ๒๐๐ อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น ๕ ช่วง ดังนี้ ระยะเร่งด่วน ระยะ ๕ ปีแรกของแผน ระยะ ๕ ปีที่สองของแผน ระยะ ๕ ปีที่สามของแผน และระยะ ๕ ปีสุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
มีเป้าหมาย ดังนี้

๑.๑ คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติและการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น

๑.๒ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น สถานศึกษาจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น และสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจ มีระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๑.๓ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดการกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้ง โดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคิตะทะเลาวิทลตลง เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดน ภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว พัฒนาการ จัด การศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความ รุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาด งานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการ กำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์ กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิ วิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๒ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและ เป็นเลิศเฉพาะด้าน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตาม ระดับ/ประเภทการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนา ประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี/สหกิจศึกษา/หลักสูตร โรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) เพิ่มขึ้น จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษเพิ่มขึ้น และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ และหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๓ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนเมื่อเทียบกับภาครัฐ เพิ่มขึ้น สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศเพิ่มขึ้น โครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น บุคลากรด้านการวิจัย และพัฒนาต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้น นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงตามความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
มีเป้าหมาย ดังนี้

๓.๑ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปจัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๒ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด - ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ผู้สูงวัย ที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และมีสาขาและวิชาชีพ ที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงาน และถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น และสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๔ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๕ ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน เป็นต้น

๓.๖ ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู แผนการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้นมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู เป็นต้น

๓.๗ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
มีเป้าหมาย ดังนี้

๔.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง เป็นต้น

๔.๒ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น

๔.๓ ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผลมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา และมีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันสามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการ

จัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้

๕.๑ คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับ การศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น และสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕.๒ หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และให้นำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม และให้นำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น และสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕.๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศในสาขาต่างๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๖.๑ โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

๖.๒ ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก/สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น เป็นต้น

๖.๓ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัด

การศึกษาหรือร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และสัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น เป็นต้น

๖.๔ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษาที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ มีรูปแบบ/แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นต้น

๖.๕ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครู/ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และสถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยเฉพาะนโยบายด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา มีเนื้อหาสาระตอนหนึ่งที่สำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบ ครอบครัว เพื่อส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการ และสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑.๒) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

๒) พัฒนาระบบการศึกษาใหม่

๒.๑) ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัย สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครูที่นำไปสู่การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบ การสร้างความรู้สร้างวินัย กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครู ด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

๒.๒) จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนา สมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในส่วนฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ และตรงกับความต้องการของประเทศ ในอนาคต และเป็นผู้เรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้รวมถึง มีทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่สามที่สามารถสื่อสาร และแสวงหาความรู้ได้มีความพร้อมทั้งทักษะ ความรู้ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

๓) พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพวิชาชีพ และพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม ๔.๐ โดยการจัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนา กำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและ พัฒนานวัตกรรม ซึ่งต้องครอบคลุมการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่ อุตสาหกรรมและเตรียมการสำหรับผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและ เทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งเร่งรัดและขยายผลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่ม อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๔) ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาร่วมทำงานกับคนไทย และส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง สนับสนุนให้ธุรกิจชั้นนำในประเทศดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถระดับสูง จากทั่วโลกโดยเฉพาะคนไทย เพื่อกลับมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากร ในองค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ โดยระยะแรก ให้มีความสำคัญกับการดึงดูดนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า ในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งมีพื้นที่ให้กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพสูงได้ทำงาน ร่วมกัน หรือร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ

๕) วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

๕.๑) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและ ความยากจน ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรม ในเชิงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับ คุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม ๔.๐ ตามความเหมาะสมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๕.๒) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขั้นสูง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และสร้างความเป็นเลิศ ของประเทศในอนาคต โดยมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา

ชุมชน และภาคเอกชนในทุกสาขาการผลิตและบริการ สร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง รวมทั้งบูรณาการการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

๕.๓) สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ปฏิรูปและบูรณาการระบบการเรียนการสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนาให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพด้านนวัตกรรมของประเทศ เพื่อสนับสนุนการสร้างการแข่งขันของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีนวัตกรรมให้เป็นระบบเปิด และมีการบูรณาการการทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษา กับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนักวิจัยมืออาชีพและนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัยสู่การเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

๖) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย

๖.๑) มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับบนพื้นฐานการสนับสนุนที่คำนึงถึงความจำเป็นและศักยภาพของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับและสร้างระบบวัดผลโรงเรียนและครูที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน คำนึงครูให้นักเรียนโดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการเชื่อมโยงหรือส่งต่อข้อมูลครอบครัวและผู้เรียนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต ตลอดจนพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๖.๒) พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

๖.๓) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง จับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษาในพื้นที่ สนับสนุนเด็กที่มีความสามารถแต่ไม่มีทุนทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนแก้ไขปัญหานี้เส้นทางการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และทบทวนรูปแบบการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม

๖.๔) พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย โดยกำหนดระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพของทุกช่วงวัย อาทิ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีกลไกการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่งเสริมเยาวชนที่มีศักยภาพด้านกีฬาให้สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การจัดให้มีระบบที่สามารถรองรับความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะอาชีพของทุกช่วงวัย

เพื่อรองรับการเปลี่ยนสายอาชีพให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานที่อาจจะเปลี่ยนไปตามแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอนาคต

๖.๕) ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัยและอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีจิตสาธารณะ การเคารพกฎหมาย และกติกาของสังคมเข้าไปในทุกสาระวิชาและทุกกิจกรรมควบคู่ไปกับการส่งเสริมกลไกสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในทุกมิติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศ

๗) จัดทำระบบปริญญาร่วมและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เน้นออกแบบหลักสูตรระยะสั้นตามความสนใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และทักษะอาชีพของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่และชุมชนเป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาเป็นรูปแบบธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนเก็บหน่วยกิตของวิชาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนข้ามสาขาวิชาและข้ามสถาบันการศึกษา หรือทำงานไปพร้อมกัน หรือเลือกเรียนเฉพาะหลักสูตรที่สนใจ เพื่อสร้างโอกาสของคนไทยทุกช่วงวัยและทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต

๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)

นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ และนำเสนอนโยบายในการบริหารราชการกระทรวง เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยได้เสนอรูปแบบการทำงาน “TRUST” สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับสังคม พร้อมแถลง ๑๒ นโยบายการจัดการศึกษา ๗ วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกล่าวถึงการศึกษาไว้ตอนหนึ่งว่า ภารกิจด้านการศึกษานั้นเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับประเทศชาติ องค์กรของเรามีทั้งเรื่องราวและผู้คนมากมายผ่านเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน มีวิกฤตและโอกาสเกิดขึ้นนับครั้งไม่ถ้วน อีกทั้งในปัจจุบันนี้ สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังที่มีคำกล่าวว่าเป็น “โลกไร้พรมแดน” จึงนับเป็นอีกหนึ่งความท้าทายของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยิ่ง ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่บนความคาดหวังของสังคม เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทุกฝ่ายจะต้องสร้าง “ความเชื่อมั่น ไว้วางใจ” หรือ “TRUST” ให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ปกครอง ว่าเราสามารถที่จะเป็นหลักหรือที่พึ่งให้กับพวกเขาได้

“TRUST” หมายถึง “ความไว้วางใจ” เป็นรูปแบบการทำงานที่จะทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียนและประชาชนกลับมาให้ความไว้วางใจในการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- T ย่อมาจาก Transparency (ความโปร่งใส)
- R ย่อมาจาก Responsibility (ความรับผิดชอบ)
- U ย่อมาจาก Unity (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว)
- S ย่อมาจาก Student-Centricity (ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา)
- T ย่อมาจาก Technology (เทคโนโลยี)

รูปแบบการทำงาน “TRUST” คือการพัฒนาต่อยอดจากรูปแบบการทำงาน “MOE ONE TEAM” หรือ “การทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวของกระทรวงศึกษาธิการ” ที่กระทรวงศึกษาธิการ

ได้ดำเนินการมาโดยตลอด ซึ่ง “TRUST” จะเข้ามาเป็นส่วนเสริมในเรื่องความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงานและกระบวนการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ การสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบต่อตัวเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (Participation) ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็น มาประกอบการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นพื้นที่ของทุกคน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว ระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา โดยการทำให้ผู้เรียนมีวิถีคิดและทักษะที่เป็นสากลสอดคล้องกับพลวัตในศตวรรษที่ ๒๑ ควบคู่ไปกับสำนึกและความเข้าใจในความเป็นไทย ผ่านการมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี ทั้งในเชิงโครงสร้าง (Infrastructure) คือ การเข้าถึงสิ่งจำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษา และในเชิงการเรียนรู้ (Learning) คือ แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ รูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย และจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนถึงพร้อมซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการ เพื่อเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ของนางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๑๒ ข้อ

ข้อ ๑ การปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

ข้อ ๒ การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล เพื่อให้ครูและอาจารย์ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียน

ข้อ ๓ การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (NDLP) และการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ ที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ และการนำฐานข้อมูลกลางทางการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

ข้อ ๔ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อกำหนดให้มีระบบบริหารและการจัดการ รวมถึงการจัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการจัดการ

เรียนการสอนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน มีระบบการบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ข้อ ๕ การปรับระบบการประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพ พร้อมจัดทำสอบวัตความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพ เพื่อให้ระบบการประเมินผลการศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ตอบสนองผลลัพธ์ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ข้อ ๖ การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษามีความเป็นธรรมและสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกลุ่มอื่น ๆ กระจายทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง

ข้อ ๗ การนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRF) สู่การปฏิบัติ เป็นการผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เชื่อมโยงระบบการศึกษาและการอาชีพโดยใช้กลไกการเทียบโอนประสบการณ์ด้วยธนาคารหน่วยกิตและการจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาที่สามารถอ้างอิงอาเซียนได้

ข้อ ๘ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ

ข้อ ๙ การศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาและอาชีวศึกษามีอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้

ข้อ ๑๐ การพลิกโฉมระบบการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล

ข้อ ๑๑ การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๒ การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดความนิยมในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Online) มากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเตรียมผู้เรียนไทยให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ (Resilience) รวมถึงปัญหาความปลอดภัยของสถานศึกษาและปัญหาความเหลื่อมล้ำของโอกาส

ในการศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเสนอให้มีวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม

วาระที่ ๒ หลักฐานฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

วาระที่ ๓ Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วาระที่ ๔ ขับเคลื่อนศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

วาระที่ ๕ พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

วาระที่ ๖ การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐานเหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย

วาระที่ ๗ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการนี้มีอยู่มากมาย ทั้งที่ยังรอการดำเนินงานและที่จะริเริ่มโครงการขึ้นใหม่ จำต้องอาศัยความมุนานะ พยายามอย่างยิ่งยวดที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และนั่นคือสิ่งที่ยากที่สุดเพราะผลสัมฤทธิ์ของภารกิจด้านการศึกษา นั้นไม่อาจจะบ่งชี้ได้ว่า เท่าไร เมื่อไร จึงจะถือว่าประสบความสำเร็จ ดุจดั่งเรื่องราวของ “พระมหาชนก” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงเป็นแบบอย่างแห่งพระโพธิสัตว์ผู้ถึงพร้อมด้วยวิริยะบารมี ทรงแหวกว่ายอยู่ในมหาสมุทรท่ามกลางवादภัยแล้งสัตว์ร้ายที่พร้อมจะฉกฉวยพานกระนั้นก็ทรงแน่วในพระราชปณิธานที่จะว่ายต่อไปให้ “ถึงฝั่ง” เพื่อยังประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์ โดยการขึ้นครองสิริราชสมบัติปกครองมิถิลานครสืบไป

๒.๗ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการกิจดังกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐** บัญญัติความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- ๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- ๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- ๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

- ๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
- ๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
- ๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
- ๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- ๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
- ๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์การฝึกงาน และการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

มาตรา ๕๑ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา ๕๒ สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ การยื่นคำขอและการพิจารณา
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ ให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพหรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

มาตรา ๕๓ สถานประกอบการหรือภาคเอกชนอาจเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัย
ห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันของรัฐหรือเอกชนได้ตามความตกลงของสถานศึกษาหรือสถาบันและ
สถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนา
เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการอาชีวศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ของครูคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา
ในสถานศึกษาหรือสถาบันให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รายได้และทรัพย์สินที่เกิด
จากการดำเนินการของสถานประกอบการตามวรรคหนึ่งให้เป็นรายได้ของสถานศึกษาหรือสถาบันนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการหรือภาคเอกชน
ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๔ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี

(๒) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา ๕๕ ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ต้องมีคุณสมบัติ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษา หรือฝึกอบรมวิชา
การศึกษาด้านอาชีพ

(๒) เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาวชิชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติหรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

(๓) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาวชิชีพไม่ต่ำกว่าระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีหรือสำเร็จการศึกษาวชิชีพ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าสามปีหรือ
ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้น
ไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขามีผลงานเป็นที่
ยอมรับในสังคมและท้องถิ่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ

การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้การอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๘ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

สำหรับยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) นั้นสาระสำคัญอยู่ที่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

๑) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๒) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยมีประเด็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล รวมถึงส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาาระบบทวิภาคี ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและ

สถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และสิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษาคือการปรับภาพลักษณ์ ทักษะคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียนกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน ยุทธศาสตร์ต่อมาคือการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษาให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ ส่งเสริม สนับสนุน อบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็น คือ พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ

นโยบายที่ ๒ : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาพอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญทั้งยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

นโยบายที่ ๓ : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอนระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

นโยบายที่ ๔ : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการควบคู่กันไปด้วย

๒.๙ หลักการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)

ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตคือความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Literacy) ที่จะทำให้อุณหภูมิชีวิตคนดีขึ้น และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ซึ่งหมายรวมถึง (๑) รู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิงเศรษฐศาสตร์/เศรษฐกิจ (๒) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคม และ (๓) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพด้านอาชีพเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ ซึ่งยังสอดคล้องกับแนวนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ ๒๑ และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้าง เศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา และระบบการศึกษาของรัฐบาล

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้ เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ในขณะเดียวกันนโยบายของรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศไทยก้าวพ้นกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ที่เรียกว่า “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” ขึ้นเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวไปสู่ยุคใหม่และให้ความสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศไทย เพื่อพัฒนาประเทศให้ปรับเปลี่ยนจากประเทศรายได้ปานกลาง เป็นประเทศรายได้สูงปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ด้วยกลไกการขับเคลื่อนชุดใหม่ (New Growth Engine) ๓ กลไกสำคัญ ที่ประกอบด้วย ๑) กลไกขับเคลื่อนผ่านการสร้างและยกระดับผลิตภาพ (Productive Growth Engine) ๒) กลไกขับเคลื่อนที่คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Growth Engine) และ ๓) กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Growth Engine) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” จะต้องเปลี่ยนจากความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขันเพื่อเปลี่ยนจากโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพิ่มมูลค่า ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสร้างมูลค่าใน ๕ กลุ่มหลัก ได้แก่ ๑) กลุ่มอุตสาหกรรมทางชีวภาพ ๒) กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ๓) กลุ่มอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมและการออกแบบ ๔) กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพชีวิต และ ๕) กลุ่มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” คือ การสร้าง “คนไทย ๔.๐” ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองใน ๔ มิติ ได้แก่

๑) เปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ความสามารถจำกัด (Incompetent Thai) เป็นคนไทยที่มีความรู้ความสามารถ (Capable Thai)

๒) เปลี่ยนจากคนไทยที่มองเน้นประโยชน์ส่วนตน (Self-Centered Thai) เป็นคนไทยที่มีรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Thai)

๓) เปลี่ยนจาก Thai-Thai เป็น Global – Thai เป็นคนไทยที่สามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากล

๔) เปลี่ยนจาก Analog Thai เป็น Digital Thai เพื่อสอดรับกับการเข้าสู่ Digital Age คนไทย ๔.๐

จะต้องมีการเรียนรู้ใน ๔ เรื่องสำคัญ คือ ๑) การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมแรงบันดาลใจให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย (Purposeful Learning) ๒) การเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Generative Learning) ๓) การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Mindful Learning) และ ๔) การเรียนเพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result – Based Learning)

ดังนั้น การสร้างความเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาคนไทย ๔.๐ ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ ๒๑ และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนา และระบบการศึกษาควบคู่กันไป ตามนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายในส่วนของการสนับสนุนวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) หรือ สตาร์ทอัพ ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่แตกต่างและใช้กระบวนการและนวัตกรรมที่ไม่เหมือนใคร ที่มีจุดเด่นคือความสามารถทำซ้ำ ขยายตลาดได้อย่างไม่มีขีดจำกัด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเติบโตอย่างก้าวกระโดดด้วยการส่งผ่านคุณค่าและสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้ผ่านกระบวนการบ่มเพาะและพัฒนาอย่างเป็นระบบการบ่มเพาะและการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องผ่านกระบวนการที่มีกลไกที่ชัดเจน และระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการพัฒนา อาทิ กฎ ระเบียบและกฎหมายที่เอื้อต่อการเริ่มต้นธุรกิจและสนองตอบความต้องการของนักลงทุน การจัดหาแหล่งทุนสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ และการศึกษาที่บ่มเพาะทักษะของความเป็นผู้ประกอบการให้เกิดขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเด็นที่เกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) นั้น มีผลการศึกษาและผลการวิจัย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และโครงการที่มีการดำเนินงานอยู่ในประเทศไทย อาทิ โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation : NEC) สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่ (New Economy Academy) หรือสถาบัน NEA โครงการสนับสนุนหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubator : UBI) นโยบายการสร้างผู้ประกอบการใหม่เชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Start-Up) และหลักสูตรการศึกษาสาขาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัย

หอการค้าไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันการศึกษาทางไกล กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ ที่มีการเปิดสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ ตลอดจนรายงานการวิจัย ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการศึกษาโครงการที่มีการดำเนินการงานอยู่ในต่างประเทศใน ๒ กลุ่มประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศยุโรป ดำரா บทความในวารสาร และอินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย และการจัดระบบนิเวศสนับสนุนการเติบโตของการเป็นผู้ประกอบการเริ่มต้น ดังนี้

๑) ข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการการบ่มเพาะทักษะความเป็นผู้ประกอบการมีเป้าหมายเพื่อ “สร้างความคิดที่แตกต่างและความกล้าหาญสำหรับโอกาสทางธุรกิจ” กระบวนการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจึงจะต้องสามารถที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดที่แตกต่าง การคาดการณ์และมองหาโอกาสทางธุรกิจ ตลอดจนความกล้าหาญในการริเริ่มและคว้าโอกาสทางธุรกิจได้ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการวางแผนระบบการศึกษาที่สามารถพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกันทั้งระบบและสนองตอบความต้องการและทิศทางการพัฒนาประเทศ โดย

๑.๑) กำหนดแผนและทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ศึกษาและวางแผนระบบการศึกษาที่สนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) ทั้งระบบ ตั้งแต่การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนกำหนดกรอบการดำเนินงาน (Framework) และมาตรฐานตัวชี้วัดให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันทั้งระบบ

๑.๒) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ที่สอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะการรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) หลักสูตรสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ภายใต้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ จะเน้นการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา สามารถจำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ (๑) หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการโดยเฉพาะ ซึ่งส่วนมากแล้วจะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรบริหารธุรกิจทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และ (๒) หลักสูตรที่เน้นอุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S-Curve) ที่มีการสอดแทรกองค์ความรู้เชิงธุรกิจ

๑.๓) กำหนดแนวทางการสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ภายใต้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชน ความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ ทำการศึกษาวิจัย

และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยและโลก สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่เน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S-Curve) ๕ อุตสาหกรรม สร้างเส้นทางอาชีพนักวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิจัยเพื่อรองรับการขยายตัวของวิสาหกิจรายใหม่ (Startup)

๒) ข้อเสนอการจัดระบบนิเวศสนับสนุนการเติบโตของการเป็นผู้ประกอบการเริ่มต้นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ นักเศรษฐศาสตร์ และนักวิชาการ เชื่อว่า วัฒนธรรมความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Culture) เป็นการส่งเสริมความสามารถของบุคคลให้ดำเนินธุรกิจของตัวเองท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งวัฒนธรรมความเป็นผู้ประกอบการนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพด้วยการจัดระบบนิเวศที่เอื้อให้เกิดการเติบโตของการเป็นผู้ประกอบการเริ่มต้น (Startup) การรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Literacy) โดยการจัดระบบนิเวศที่สนับสนุนการเติบโตของการเป็นผู้ประกอบการจะต้องประกอบด้วย ๗ กระบวนการ ได้แก่ (๑) ความคิดที่จะประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ (Idea) (๒) การสร้างรูปแบบของธุรกิจ (Business Model) (๓) หน่วยงานตามกฎหมาย (๔) การวิเคราะห์ทางการเงิน (๕) การวางแผนด้านการลงทุน (๖) การนำไปสู่การปฏิบัติ และ (๗) การประเมินผล ดังนั้น ข้อเสนอการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนจึงควรมีการบริหารจัดการ องค์ประกอบและกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑) จัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจและผู้ประกอบการ (Big Data/Centralized Database) ภาครัฐต้องผลักดันให้เกิดการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของวิสาหกิจให้ครบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ในทุกสาขาอุตสาหกรรมและทุกกระทรวงไว้ที่ “ศูนย์ข้อมูลแห่งชาติ” เพียงแหล่งเดียวตามแผนการบูรณาการศูนย์ข้อมูลภาครัฐ (Data Center Consolidation) เพื่อให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะระดับนโยบาย (Policy-Maker) ใช้ข้อมูลในการวางแผน กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมวิสาหกิจได้ในระยะสั้น กลาง และยาว

๒.๒) จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาผู้ประกอบการเริ่มต้นแบบครบวงจรประเทศไทย มีศูนย์/สถาบันส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจมากมาย อาทิ สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่ (New Economy Academy: NEA) ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศกระทรวงพาณิชย์ โครงการสนับสนุนหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubator: UBI) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และศูนย์ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (IDE Center) เป็นต้น ดังนั้น การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาผู้ประกอบการเริ่มต้น ในลักษณะฐานข้อมูลเดียว พร้อมบริการ Call Center ให้เป็น One-stop service ในการเป็นฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ของนักลงทุน แต่ละกลุ่มธุรกิจ ในลักษณะ Tailor-made ฐานข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำในการริเริ่มและประกอบธุรกิจ การวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และการวางแผนการลงทุน รวมทั้งศูนย์ฝึกอบรมประสบการณ์ เพิ่มเติม เช่น ด้านภาษา เทคโนโลยีการประชาสัมพันธ์สินค้า และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น โดยศูนย์ให้คำปรึกษานี้อาจมีการบริหารแบบภาครัฐร่วมเอกชน และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการเริ่มต้นของแต่ละอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนประเทศ

๒.๓) เว็บไซต์สตาร์ทอัพเพื่อเปิดพื้นที่ความคิด เว็บไซต์หรือพื้นที่ให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ได้พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเครือข่ายทำงานร่วมกัน (Co-working Space) และพื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน (Maker Space)

๒.๔) ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ (Incubation Centre) ปัจจุบัน ประเทศไทยมีหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubator: UBI) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน ๗๒ แห่งทั่วประเทศ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่บ่มเพาะให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ (Entrepreneur) และบริษัทจัดตั้งใหม่ (Startup Companies) ที่จะได้รับการดูแลให้มีการพัฒนาการและสร้างความเข้มแข็งให้สามารถพัฒนาเป็นบริษัทเต็มรูปแบบ (Spin-off Companies) ได้ต่อไป ตลอดจนเป็นช่องทางในการนำผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถพัฒนาสู่กระบวนการใช้งานเชิงพาณิชย์ได้ ทั้งนี้ควรมีการเพิ่มจำนวนและปรับสาระสำคัญในการให้ความรู้หรือการสนับสนุนในหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจให้ครอบคลุมประเด็นใหม่ ๆ เช่น อุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) แนวคิดในการจัดประจายการประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ (Idea) ตัวอย่างรูปแบบธุรกิจ (Business Model) องค์ความรู้ในการวิเคราะห์ทางการเงิน (Business Plan/Financial Analysis) การวางแผนด้านการลงทุน (Fund Raising) การนำสู่การปฏิบัติ (Implementation) และการประเมินผล (Assessment) เป็นต้น

๒.๕) ปรับปรุงกฎ ระเบียบและกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ

๒.๖) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและฉันทมิตร โดยความร่วมมือของกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กรมทรัพย์สินทางปัญญาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการระดมทุนแบบ Crowd-funding การขยายการกู้ยืมแบบไม่มีการค้ำประกันแบบญี่ปุ่น (Marukei Loan) ที่มีระบบการพิจารณาแผนธุรกิจและศักยภาพของวิสาหกิจรายย่อยโดยคณะที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการ และการฉันทมิตรเครือข่ายพันธมิตรเชิงพื้นที่ (Cluster) ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดตามกลุ่มอุตสาหกรรมของวิสาหกิจรายย่อย ตลอดจนพันธมิตรในต่างประเทศ เป็นต้น

ความหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการปัจจุบันได้มีการกล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการอย่างกว้างขวาง และมีการให้นิยามไว้แตกต่างกัน ดังนี้ ราชีนิราเนียแห่ง Hashemite Kingdom of Jordan กล่าวในการประชุม Global Education Initiative private meeting ที่เมืองดาวอส ในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ ว่า สังคมกำลังเผชิญหน้ากับความต้องการที่จะส่งเสริมให้คน “ฝึกฝนที่จะเชื่อในสิ่งที่ไม่น่าเชื่อ ใช้จินตนาการ กล้าและก้าวสู่ความเป็นผู้ประกอบการภายในตนเอง” (WEF, ๒๐๐๙) ต่อมาคณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการขึ้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๑ จากฐานความคิดที่ว่ายุโรปต้องการผู้ที่มีทักษะความเป็นผู้ประกอบการมากขึ้นเพื่อรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจและการไม่มีงานทำของเยาวชนที่นับวันจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ การศึกษาและฝึกอบรมเป็นกลไกสำคัญที่จะให้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการพัฒนาและหล่อหลอมความเป็นผู้ประกอบการได้ “ยุโรปต้องการพลเมืองที่มีความสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อสังคม สามารถมองเห็นโอกาส เข้าใจและกล้าเสี่ยง และสามารถทำงานเป็นทีมและแก้ปัญหาได้ เหล่านี้ไม่เพียงแต่จะกระตุ้นธุรกิจ startup และเพิ่มจำนวนคนทำงานที่เป็นผู้ประกอบการแต่ลูกจ้างที่มีความเป็นผู้ประกอบการยังสามารถช่วยยกระดับธุรกิจ ผลผลิตเพิ่มการปรับตัวและทำให้มั่นใจว่าจะสามารถมองเห็นโอกาสทางธุรกิจได้” จากคำกล่าวของคณะกรรมาธิการยุโรป จะเห็นได้ว่า “ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ” ไม่ได้เพียงแต่มีความสำคัญต่อผู้ประกอบการที่สร้างธุรกิจของตนเองเท่านั้น หากแต่เป็นทักษะที่เป็นที่ต้องการของบริษัท ธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่นกัน ในประเทศฝั่งยุโรปจึงแตกคำออกเป็น Entrepreneurship และ Intrapreneurship ซึ่งก็คือ ทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้สร้างธุรกิจของตนเอง และทักษะ

ความเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้ทำงานบริษัทอยู่แล้ว ตามลำดับในขณะที่หลายฝ่ายต่างเห็นพ้องกันว่า การที่จะสามารถรับมือและยกระดับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในโลกปัจจุบันได้ ทักษะความเป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อบุคคลโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจต่อไป จึงเกิดการถกเถียงกันมากกว่า ทักษะความเป็นผู้ประกอบการสามารถสอนหรือถ่ายทอดให้กันได้หรือไม่ “ผู้ประกอบการไม่ได้มีติดตัวมาแต่เกิด แต่การกลายเป็นผู้ประกอบการนั้นต้องผ่านประสบการณ์ชีวิตมากมาย”

อัลเบิร์ต แซปป์โร, Ohio State University “การเป็นผู้ประกอบการสามารถสอนหรือเรียนรู้ด้วย แต่การดูแลความเป็นผู้ประกอบการให้คงอยู่นั้นจะต้องอาศัยระบบการศึกษาการสอน หลักสูตร และกิจกรรมและการบริการด้านการศึกษาอื่น ๆ ที่เหมาะสมด้วย” เมื่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการสามารถสอนหรือถ่ายทอดกันได้ การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการจึงเกิดขึ้น และมีความสำคัญอย่างมาก หากกล่าวถึงการศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) จะพบอีกคำหนึ่งที่มีความหมายคล้ายกัน คือ การศึกษาสำหรับผู้ประกอบการ (Enterprise Education) ซึ่งใช้เฉพาะในสหราชอาณาจักรเท่านั้น โดยการศึกษาสำหรับผู้ประกอบการ (Enterprise Education) เป็นการศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ แนวคิด ทักษะและความสามารถในการทำธุรกิจ ในขณะที่การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) จะเน้นบริบทเฉพาะการจัดตั้งธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Self-employed) (QAA, ๒๐๑๒; Mahieu, ๒๐๐๖ อ้างถึงใน OECD, ๒๐๑๕) ซึ่งจะคล้ายคลึงกับคำนิยามของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ อาทิ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization : UNESCO) รวมทั้ง องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) และธนาคารโลก (World Bank) ดังนี้

๑) คู่มือการวิจัยในการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Handbook of Research in Entrepreneurship Education) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการไว้ว่า “การศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการ เป็นกระบวนการจัดการให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจแนวความคิดและทักษะที่จำเป็นต่อการมองหาและรับรู้ถึงโอกาสทางธุรกิจและความมั่นใจที่จะใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น ๆ”

๒) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) และองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการไว้ในรายงาน Towards an Entrepreneurial Culture for the Twenty-First Century (ILO and UNESCO, ๒๐๐๖) ว่า การศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการ เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่จะทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงและใช้โอกาสที่ได้รับ โปรแกรมการศึกษาจะยกระดับความตระหนักถึงผลทางสังคมต่อธุรกิจ และความเคารพต่อปฏิสัมพันธ์ของธุรกิจกับสังคม ซึ่งสหภาพยุโรปเห็นพ้องไปในทางเดียวกันและเสริมด้วยว่า การศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการสามารถบูรณาการเข้ากับการศึกษาทั่วไปได้หลากหลายวิธี อาทิ วิธีการบูรณาการหลักสูตรหรือแยกหลักสูตรกับวิชาที่มีอยู่เดิมก็ได้

๓) การเป็นผู้ประกอบการไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่การรู้จักเริ่มต้นธุรกิจร้านค้าขนาดเล็กเท่านั้น หากแต่ความเป็นผู้ประกอบการเป็นการพัฒนาและปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial spirit) อาทิ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม ความซื่อสัตย์ การคิดนอกกรอบ การปรับตัว ความมุ่งมั่นทางทรัพยากรความกล้าเสี่ยง เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงวิชาชีพหรือเส้นทางอาชีพที่เลือกเดิน

๔) การศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการเป็นมากกว่าการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินธุรกิจ แต่เกี่ยวกับการพัฒนาทัศนคติ ทักษะและความรู้ความเป็นผู้ประกอบการที่สามารถทำให้ผู้เรียน “เปลี่ยนความคิดให้เป็นการกระทำ” (Turn ideas into action)

๕) OECD (๒๐๐๘) นิยามความเป็นผู้ประกอบการว่าเป็น “การแสวงหาโอกาสที่เหนือไปกว่าทรัพยากรที่ควบคุมอยู่”

โดยสรุป การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) นั้นคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกระดับการศึกษา ที่มีมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สนับสนุนสามารถกำหนดเป็นกรอบการดำเนินงาน (Framework) ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ท้าทายมากขึ้น และทราบถึงความก้าวหน้าของตนเอง สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่จะค้นหาและสร้างโอกาสทางธุรกิจของตนเองจนประสบความสำเร็จ

แนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ในสหรัฐอเมริกาจากรายงานการสำรวจโดยศูนย์ความเป็นเลิศด้านความเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยจอร์จ วอชิงตัน ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๑๔ – ๒๐๑๕ (George Washington University, ๒๐๑๕) พบว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ เริ่มเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๘ ณ ประเทศญี่ปุ่น โดย Prof. Shigeru Fujuli จากมหาวิทยาลัยโกเบ เป็นผู้ริเริ่มหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ หรือเจ้าของกิจการขึ้นส่วนหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็ก เริ่มมีขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๐ และ ปี ค.ศ. ๑๙๕๘ โดย Prof. Dwight Baumann ศาสตราจารย์ทางวิศวกรรมของ MIT เป็นผู้เริ่มเปิดหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ หรือเจ้าของกิจการซึ่งนับเป็นหลักสูตรแรกในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงแรกของการเปิดหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการคาดการณ์ไว้ว่าจำนวนหลักสูตรจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า และความจริงในอีก ๓๐ ปีต่อมา เมื่อ ปี ค.ศ. ๑๙๘๕ มีมหาวิทยาลัย ๒๕๓ แห่ง เปิดหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็กหรือหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ และในปี ค.ศ. ๑๙๙๓ หลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจำนวน ๔๔๑ หลักสูตร มีการนำเสนอให้นักศึกษาที่สนใจ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ มีรายงานว่า นักศึกษาได้เข้าเรียนในหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยทางธุรกิจชั้นนำของสหรัฐอเมริกา ๕ แห่งเพิ่มขึ้นถึงกว่า ๙๒% ในระหว่าง ปี ค.ศ. ๑๙๙๖ ถึง ๑๙๙๙ และจำนวนหลักสูตรการเป็นเจ้าของกิจการได้เพิ่มขึ้นถึง ๗๔% ในปัจจุบันมีการประเมินว่าเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกามีหลักสูตรการเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและการบริหารธุรกิจขนาดเล็กมีจำนวนมากถึง ๑,๒๐๐ หลักสูตร ในสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีทั้งหลักสูตรปกติและหลักสูตรเร่งรัดในระยะสั้น โดยมีวิชาการตลาด การเงิน การพัฒนาและเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ใหม่ การเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ และแพร่หลายไปทั่วโลก มีเอกสารที่ตีพิมพ์ออกมาถึง ๒๘ ฉบับ ได้แสดงถึงความสนใจของนักวิชาการต่อการเปลี่ยนแปลงเรื่องการบรรจุหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการลงในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ

แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกา ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็ก (Small Business Management) และ หลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Courses) หลักสูตรทั้งสองแตกต่างจากหลักสูตรเฉพาะทางของธุรกิจทั่วไปกล่าวคือ หลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็กและหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะมุ่งเน้นในเรื่องขององค์การหรือธุรกิจในภาพรวม โดยจะสอนเรื่องของความเชี่ยวชาญในการบริหารที่เน้นการริเริ่ม และความรู้ซึ่งมุ่งเข้าสู่การศึกษาเรื่องการบริหารอย่างมืออาชีพ โดยจะให้ความรู้แก่นักศึกษาให้มีโอกาสได้ทั้งความรู้และความชำนาญที่จะใช้ในการดำเนินธุรกิจ โดยจะพิจารณาทั้งในเรื่องของความเป็นไปได้ การเริ่มต้นธุรกิจตลอดจนการดำเนินธุรกิจ รวมไปถึงการกำหนดแนวทางการออกจากธุรกิจถึงแม้ว่าการบริหารธุรกิจขนาดเล็กและการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการจะมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด แต่ก็ยังมีสิ่งที่แตกต่างกันที่สำคัญระหว่างหลักสูตรทั้งสองลักษณะ กล่าวคือหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็กจะมุ่งเน้นในเรื่องของการขายตามปกติ การทำกำไรและเติบโตภายในธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้สำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็ก ก็คือทำให้นักศึกษาทราบวิธีการบริหารและดำเนินการกับธุรกิจขนาดเล็ก หรือบริษัทที่เริ่มดำเนินการมาแล้ว รวมถึงการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การเป็นผู้นำ การวางแผน การจัดองค์กรและการควบคุมธุรกิจขนาดเล็กให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ในทางตรงกันข้ามการศึกษาเรื่องการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการจะมุ่งเน้นในเรื่องของการริเริ่มธุรกิจและพัฒนาสู่การเติบโตที่มีความเสี่ยง และจะเน้นมากในเรื่องการทำกำไรให้สูงการเติบโตที่รวดเร็ว และกลยุทธ์ในการออกจากธุรกิจอย่างได้ประโยชน์ความแตกต่างของการศึกษาหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ กับการศึกษาเรื่องบริหารธุรกิจตามปกติถึงแม้ว่าหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็กและหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะเติบโตอย่างเห็นได้ชัดในช่วงเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีความเห็นร่วมกันว่าหลักสูตรในเรื่องนี้ยังห่างไกลจากความสมบูรณ์แบบ ยังคงมีข้อถกเถียงถึงแนวคิดในการที่หลักสูตรเหล่านี้ได้พัฒนาขึ้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างกัน เนื้อหาของหลักสูตร การสอน และมาตรการที่จะวัดประสิทธิผลของหลักสูตร การถกเถียงในตอนแรกจะมุ่งเน้นในเรื่องของความต้องการการศึกษาเรื่องความเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ รวมถึงคำถามที่ว่าหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการคือหลักสูตรการบริหารตามปกติเป็นเพียงแค่การใช้ชื่อเรียกใหม่ใช่หรือไม่ ขณะเดียวกันก็มีข้อตกลงร่วมกันว่าหลักสูตรการบริหารหลักเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรบริหารธุรกิจปกตินำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพธุรกิจทุกธุรกิจ มีความแตกต่างขั้นพื้นฐานระหว่างหลักการของธุรกิจที่ใช้กับความเสี่ยงใหม่ ๆ และที่ใช้กับองค์กรขนาดใหญ่ ไม่เหมือนกับหน้าที่ของ “ผู้เชี่ยวชาญ” ที่ในหลักสูตรธุรกิจปกติจะเน้นในเรื่องของ บัญชีการตลาดหรือการเงิน ส่วนการศึกษาเรื่องการเป็นเจ้าของกิจการจะเน้น เรื่อง “ผู้ที่มีความรู้กว้างขวาง” การรวมกันหรือการใช้ร่วมกันในเรื่องความเชี่ยวชาญในหน้าที่และความรู้ในด้านต่าง ๆ ส่วนการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะแตกต่างในขั้นตอนของการพัฒนา ปัญหาด้านความเสี่ยง “การศึกษาเรื่องการบริหารปกติ” จะเสนอรูปแบบของหน้าที่ที่จะเผชิญกับความเสี่ยงเท่าเทียมกันในทุกระดับของการพัฒนา หลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะต้องเน้นในช่วงแรกของการพัฒนาที่มีความเสี่ยง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ริเริ่มใหม่ เช่น การมองเห็นโอกาส การเข้าสู่ตลาด การป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายที่จะต้องนำมาใช้ในธุรกิจใหม่ และข้อจำกัดอย่างร้ายแรงของทรัพยากร เนื้อหาของการศึกษาจะต้องแสดงให้เห็นถึงการขาดแคลนความเชี่ยวชาญ หนทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างที่แตกต่าง

ไปจากวัตถุประสงค์ของกิจการหลัก และระยะเวลาที่มีในการทำกำไรวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างไปจากการศึกษาในเรื่องธุรกิจปกติก็คือ เพื่อสร้างความคิดที่แตกต่างอย่างมากอย่างรวดเร็วที่จะมีความกล้าหาญสำหรับโอกาสทางธุรกิจ และความสามารถที่จะคาดการณ์ลำดับการปฏิบัติในการเข้าสู่ธุรกิจล่วงหน้าไปได้ไกล การเข้าสู่ธุรกิจหรือการเริ่มธุรกิจเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่แตกต่างจากการบริหารธุรกิจ การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจะต้องกล่าวถึงการเข้าสู่ธุรกิจหรือการเริ่มธุรกิจด้วยความสำคัญที่เท่าเทียมกัน ในท้ายสุดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะต้องรวมเอาหลักสูตรเรื่องของการสร้างความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับการเจรจาต่อรอง การเป็นผู้นำ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ความคิดริเริ่ม ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามา อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญสำหรับการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ก็คือให้ระลึกถึงทางเลือกในสถานะของบุคคลในการเป็นเจ้าของกิจการ

การรวมกันของความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและวงรอบของธุรกิจโดยทั่วไปจะทำให้เกิดความเสี่ยงใหม่ ๆ ซึ่งการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะแตกต่างไปจากการศึกษาเรื่องของการดำเนินธุรกิจปกติข้อแตกต่างอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในเนื้อหาของการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ สามารถแบ่งเป็นหลักสูตรการบริหารธุรกิจขนาดเล็กและหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการได้ แต่ไม่เคยกล่าวถึงมาก่อนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการนอกเหนือจากเนื้อหาของหลักสูตร นักการศึกษาจะถูกท้าทายในเรื่องของการออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่จะให้กับนักศึกษาหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการซึ่งควรเน้นเรื่องกิจกรรมของแต่ละบุคคลมากกว่ากิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ได้สอนและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ให้โอกาสนักศึกษาที่จะได้ “ความเชี่ยวชาญ” ในเรื่องของการเป็นผู้ประกอบการและการบริหารธุรกิจขนาดเล็กส่วนประกอบส่วนใหญ่ของหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจะอยู่ใน การเขียนแผนความเสี่ยง กรณีศึกษา การอ่านและการบรรยายโดยวิทยากรรับเชิญและจากคณะอาจารย์ ส่วนประกอบทั่วไปของหลักสูตรจะอยู่ในการทำงานในห้องเรียน การทดสอบและโครงการหลัก ๆ ซึ่งส่วนใหญ่คือการให้คำปรึกษากับโครงการต่าง ๆ การเรียนรู้โดยการทดลองก็เป็นที่ยอมรับแพร่หลายทั่วไปในหลักสูตร และในหลากหลายรูปแบบ เช่นการจัดทำแผนการธุรกิจ การศึกษาเรื่องธุรกิจขนาดเล็กของนักศึกษา การให้คำปรึกษากับผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจเจ้าของกิจการที่กำลังระยะเริ่มต้น และการทดลองด้วยคอมพิวเตอร์ กิจกรรมหลายอย่างที่เป็นที่ยอมรับก็คือการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการ การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม สโมสรมุขเป็นเจ้าของกิจการของนักศึกษาก็เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

การสอนหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงไปตามความสนใจของตลาด ปัจจุบันหลักสูตรตามกติกาใหม่ ๆ ทำให้คณะอาจารย์ต้องพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนทางธุรกิจและเริ่มมีแนวโน้มที่จะออกแบบหลักสูตรเฉพาะสำหรับนักศึกษาด้านศิลปะ วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่ไม่ได้เรียนด้านธุรกิจอาจต้องการห้องทดลองทางเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นในการวิจัยสิ่งที่เป็นไปได้ด้วยข้อมูลจากการสื่อสารทางไกล การพัฒนาการบรรยายด้วยอุปกรณ์เสียงและภาพที่มีประสิทธิภาพ และการริเริ่มการวางแผนทางธุรกิจในรูปแบบของมืออาชีพ นอกจากนั้นหลักสูตรยังเน้นในเรื่องการเตรียมผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการในอนาคต การศึกษาหลักการหรือวิธีการควรพัฒนาสำหรับผู้ที่เป็นเสมือนเจ้าของกิจการในองค์กรต่าง ๆ ทรัพยากรมนุษย์

ที่เจ้าของกิจการใช้ทำงานอยู่ที่มีโอกาส (นักบัญชี นักกฎหมาย ที่ปรึกษา เป็นต้น) ผู้จัดการระดับสูง ซึ่งจะต้องเตรียมวิสัยทัศน์และการเป็นผู้นำสำหรับองค์กรผู้ซึ่งจะต้องเตรียมเพื่อความอยู่รอดของตัวเอง

แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกา จากรายงานการสำรวจโดยศูนย์ความเป็นเลิศด้านความเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยจอร์จ วอชิงตัน ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๑๔ – ๒๐๑๕ (George Washington University, ๒๐๑๕) จากรายงานการสำรวจ ๒๐๖ ฉบับ ซึ่งทั้งหมดรวบรวมมาจากมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตร ๔ ปี ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ แนวโน้มความเคลื่อนไหวที่เพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจจะสร้างหลักสูตรหรือศูนย์ของตนเองต่อไปในอนาคต แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกาในระดับปริญญาตรีมากกว่าในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก และในหลักสูตรระดับหลังปริญญาตรี การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจะมีอยู่มากในระดับปริญญาโทด้านการบริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้ประกาศนียบัตรนอกจากนั้นจะเห็นว่าการเน้นเรื่องการเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นในระดับปริญญาโททางบริหารธุรกิจ รวมทั้งประกาศนียบัตรทางความเป็นผู้ประกอบการในหลักสูตรปริญญาโททางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนในหลักสูตรระดับปริญญาเอกทางปรัชญา และปริญญาเอกทางธุรกิจในสหรัฐอเมริกา

๒.๑๐ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้น ๑๑ ประเภทวิชา ได้แก่

๒.๑๐.๑ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล
- ๒) สาขาวิชาเทคนิคการผลิต
- ๓) สาขาวิชาเทคนิคโลหะ
- ๔) สาขาวิชาไฟฟ้า
- ๕) สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์
- ๖) สาขาวิชาช่างก่อสร้าง
- ๗) สาขาวิชาเฟอร์นิเจอร์และตกแต่งภายใน
- ๘) สาขาวิชาเทคนิคสถาปัตยกรรม
- ๙) สาขาวิชาสำรวจ
- ๑๐) สาขาวิชาเขียนแบบเครื่องกล
- ๑๑) สาขาวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม
- ๑๒) สาขาวิชาการพิมพ์
- ๑๓) สาขาวิชาเทคนิคพลังงาน
- ๑๔) สาขาวิชาเทคโนโลยีขึ้นรูปพลาสติก
- ๑๕) สาขาวิชาช่างกายอุปกรณ์
- ๑๖) สาขาวิชาเทคโนโลยีการต่อเรือ
- ๑๗) สาขาวิชาการตรวจสอบโดยไม่ทำลาย

- ๑๘) สาขาวิชาเทคโนโลยีโทรคมนาคม
- ๑๙) สาขาวิชาเครื่องมือวัดและ
- ๒๐) สาขาวิชาโยธา
- ๒๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมยาง
- ๒๒) สาขาวิชาเคมีอุตสาหกรรม
- ๒๓) สาขาวิชาปิโตรเคมี
- ๒๔) สาขาวิชาช่างอากาศยาน
- ๒๕) สาขาวิชาช่างอากาศยาน
- ๒๖) สาขาวิชาเมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์
- ๒๗) สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- ๒๘) สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องมือวัดและควบคุมงานปิโตรเลียม
- ๒๙) สาขาวิชาเทคนิคเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ
- ๓๐) สาขาวิชาเทคนิคซ่อมบำรุงเรือ
- ๓๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีบริการยานยนต์
- ๓๒) สาขาวิชาเครื่องกลเกษตร
- ๓๓) สาขาวิชาเทคนิคควบคุมและซ่อมบำรุงระบบขนส่งทางราง
- ๓๔) สาขาวิชาเทคนิควิทยาการนาฬิกา
- ๓๕) สาขาวิชาเทคนิคการจัดการอาคาร

๒.๑๐.๒ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาการบัญชี
- ๒) สาขาวิชาการตลาด
- ๓) สาขาวิชาการเลขานุการ
- ๔) สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล
- ๕) สาขาวิชาธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ
- ๖) สาขาวิชาธุรกิจสถานพยาบาล
- ๗) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก
- ๘) สาขาวิชาภาษาต่างประเทศธุรกิจ
- ๙) สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน
- ๑๐) สาขาวิชาการจัดการ
- ๑๑) สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน
- ๑๒) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการกีฬา
- ๑๓) สาขาวิชาธุรกิจการบิน

๒.๑๐.๓ ประเภทวิชาศิลปกรรม ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาจิตรศิลป์
- ๒) สาขาวิชาการออกแบบ
- ๓) สาขาวิชาเทคโนโลยีเซรามิก
- ๔) สาขาวิชาศิลปหัตถกรรมรูปพรรณเครื่องถมและเครื่องประดับ

- ๕) สาขาวิชาถ่ายภาพและมัลติมีเดีย
- ๖) สาขาวิชาเทคโนโลยีศิลปกรรม
- ๗) สาขาวิชาดิจิทัลกราฟิก
- ๘) สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องหนัง
- ๙) สาขาวิชาเครื่องประดับอัญมณี
- ๑๐) สาขาวิชาช่างทองหลวง
- ๑๑) สาขาวิชาการพิมพ์สกรีน
- ๑๒) สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

๒.๑๐.๔ ประเภทวิชาคหกรรม ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย
- ๒) สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
- ๓) สาขาวิชาการบริหารงานคหกรรมศาสตร์
- ๔) สาขาวิชาธุรกิจความงาม
- ๕) สาขาวิชาธุรกิจคหกรรม
- ๖) สาขาวิชาการจัดการดูแลผู้สูงอายุ
- ๗) สาขาวิชาเซฟอาหารไทย
- ๘) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจอาหาร

๒.๑๐.๕ ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
- ๒) สาขาวิชาพืชศาสตร์
- ๓) สาขาวิชาสัตวศาสตร์
- ๔) สาขาวิชาช่างกลเกษตร
- ๕) สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
- ๖) สาขาวิชาสัตวรักษ์
- ๗) สาขาวิชาเกษตรอุตสาหกรรม
- ๘) สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์
- ๙) สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร
- ๑๐) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ระหว่างประเทศ

๒.๑๐.๖ ประเภทวิชาประมง ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ๒) สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ

๒.๑๐.๗ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาการโรงแรม
- ๒) สาขาวิชาการท่องเที่ยว
- ๓) สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ
- ๔) สาขาวิชาการจัดประชุมและนิทรรศการ

๒.๑๐.๘ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งทอ
- ๒) สาขาวิชาเคมีสิ่งทอ
- ๓) สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องนุ่งห่ม

๒.๑๐.๙ ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๒) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์โปรแกรมเมอร์
- ๓) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์เกมส์และแอนิเมชัน

๒.๑๐.๑๐ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมบันเทิงและดนตรี ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาเทคโนโลยีระบบแสง
- ๒) สาขาวิชาดนตรีและเทคโนโลยี
- ๓) สาขาวิชาเทคโนโลยีการสร้างเครื่องดนตรีไทย
- ๔) สาขาวิชาเทคโนโลยีระบบเสียง

๒.๑๐.๑๑ ประเภทวิชาพาณิชยนาวิ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) สาขาวิชาการเดินเรือ
- ๒) สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกลเรือ
- ๓) สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์คอล

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๖๓ แบ่งเป็น ๓ หมวดวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

- ๑) หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ไม่น้อยกว่า ๒๑ หน่วยกิต ประกอบด้วย
 - ๑.๑) กลุ่มวิชาภาษาไทย (ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต)
 - ๑.๒) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ (ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต)
 - ๑.๓) กลุ่มภาษาต่างประเทศอื่น สถานศึกษาอาจใช้ศึกษาหรือสถาบันสามารถเลือกรายวิชาไปจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในหมวดวิชาเลือกเสรีได้
 - ๑.๔) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต)
 - ๑.๕) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต)
 - ๑.๖) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต)
 - ๑.๗) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต)
- ๒) หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๖ หน่วยกิต ประกอบด้วย
 - ๒.๑) กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน
 - ๒.๒) กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ
 - ๒.๓) กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก
- ๓) ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ
- ๔) โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ
- ๕) หมวดวิชาเลือกเสรี (ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต)
- ๖) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (๒ ชั่วโมง/สัปดาห์) - หน่วยกิต

ที่มา : ([https://bsq.vec.go.th/th/th/หลักสูตร/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/หลักสูตร 2563.aspx](https://bsq.vec.go.th/th/th/หลักสูตร/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/หลักสูตร%202563.aspx))

๒.๑๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงออกประกาศไว้ดังนี้

๑) ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖”

๒) ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓) ให้ยกเลิก “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. ๒๕๕๑” ลงวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔) ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ใช้อักษรย่อ ปวส.

๕) คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในการวางแผน แก้ปัญหาและจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการริเริ่มสิ่งใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงานและการประเมินผล รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

๖) ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับเทคนิค สามารถปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิค ควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

๗) การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคีใช้ระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา การจัดการภาคเรียน ให้ใช้ระบบทวิภาค โดยกำหนดให้ ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน และใน ๑ ภาคเรียน ปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘ สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันกับภาคเรียนปกติ การจัดการภาคเรียนระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน

๘) การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน

๘.๑) รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๒) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๓) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๔) การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๕) การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๖) การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๙) จำนวนหน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง ๗๘ - ๙๐ หน่วยกิต

๑๐) โครงสร้างหลักสูตร

๑๐.๑) หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาดตน มีความใฝ่รู้ แสวงหา และพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต การจัดวิชา ในหมวดวิชาทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชา ภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

๑๐.๒) หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุม และสอนงาน บูรณาการความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมไม่น้อยกว่า ๕๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย ๕ กลุ่ม ดังนี้

๑๐.๒.๑) กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน

๑๐.๒.๒) กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ

๑๐.๒.๓) กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก

๑๐.๒.๔) ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

๑๐.๒.๕) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง ต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ รวมไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ จำนวน ๔ หน่วยกิต และโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน ๔ หน่วยกิต

๑๐.๓) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือ การศึกษาต่อรวมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๑๐.๔) กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมงทุกภาคเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับหน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการ การอาชีวศึกษากำหนด

๑๑) เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

๑๑.๑) สถานศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตและพัฒนาผู้เรียน

๑๑.๒) การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพประมาณ ๔๐ ต่อ ๖๐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา

๑๑.๓) สถานศึกษาสามารถพัฒนารายวิชาได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร

๑๑.๔) สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และระบบทวิภาคี โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนและระดับคุณวุฒิของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

๑๑.๕) สถานศึกษาที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการ สามารถจัดได้ใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ และการศึกษาระบบทวิภาคี โดยจะต้องร่วมกันกำหนดรายวิชาการจัดทำแผนการฝึกอาชีพ การวัดผลและการประเมินผล

๑๑.๖) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนนำไปสู่การปฏิบัติในอาชีพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑๑.๗) สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

๑๑.๘) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๑๒) คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

๑๓) คุณสมบัติผู้สอน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ตรงหรือเหมาะสมกับวิชาที่สอน

๑๔) การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษา

๑๔.๑) การวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๑๔.๒) การสำเร็จการศึกษา ต้องได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนน และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๑๕) การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนอย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

๑๕.๑) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๑๕.๒) การบริหารหลักสูตร

๑๕.๓) ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา

๑๕.๔) ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

๑๖) การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา หลักสูตร และการอนุมัติ

๑๖.๑) การปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖.๒) การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๖.๓) การอนุมัติหลักสูตรให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๖.๔) การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖.๕) การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สถาบันการอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

๑๗) ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๑๘) ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณาวินิจฉัยและให้ถือเป็นที่สุด

๒.๑๒ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา

โดยที่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๐ วรรคสุดท้าย และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๐ วรรคสุดท้าย กำหนดว่า การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียนหรือโดยการเรียนหรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ข้อ ๖๗ วรรคสอง และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ ข้อ ๖๖ วรรคสอง กำหนดว่า การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชนและตลาดแรงงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาไว้ ดังนี้

หลักเกณฑ์

๑) หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้ให้ใช้กับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาและผู้เรียนที่เข้าศึกษาเพื่อขอรับคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๒) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา สามารถดำเนินการได้ทุกรายวิชา ในทุกหมวดวิชาโดยจำนวนหน่วยกิตที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรในแต่ละระดับ

๓) การขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาเพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสม ต้องเป็นความสนใจของผู้เรียน โดยต้องมีหลักฐานที่เชื่อถือได้มาแสดงต่อสถานศึกษาว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอน ตามเกณฑ์ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ
- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๔) ให้สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยคณะกรรมการ ๒ ชุด คือ

(๑) คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา

(๒) คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา

๕) ให้คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการตรวจสอบเพื่อรับรองการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชาของผู้เรียน ตามที่คณะกรรมการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชาเสนอ

๖) ให้หัวหน้าสถานศึกษา เป็นผู้อนุมัติผลการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา โดยให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการประเมินตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรในแต่ละระดับ

๗) ผู้เรียนที่มีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ (ตก) ผู้เรียนจะเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชานั้นใหม่ในภาคเรียนต่อไปก็ได้ หรือจะขอลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นก็ได้

๘) ให้หน่วยงานต้นสังกัดกำกับดูแลสถานศึกษาให้ดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาให้แก่ผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้โดยเคร่งครัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดมีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับในการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้

แนวปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๑

ให้สถานศึกษาแต่งตั้ง “คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์ รายวิชา” ของรายวิชาที่ผู้เรียนขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการวิทยาลัยที่รับผิดชอบด้านหลักสูตร เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าแผนกวิชาหรือ หัวหน้าคณะวิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น เป็นกรรมการ และครูประจำรายวิชาเป็นกรรมการและ เลขานุการ ทำหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อรับรองการมีความรู้และประสบการณ์ รายวิชา จากกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีต่อไปนี้

๑) ได้เคยเรียนรายวิชาที่ขอเทียบโอนโดยไม่นับหน่วยกิตมารวมเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรและมีผลการประเมินผ่าน โดยมีหลักฐานจากการศึกษาที่เรียนรายวิชานั้น

๒) ได้เรียนรายวิชาหรือกลุ่มวิชาจากหลักสูตรอื่นที่ไม่ต่ำกว่าหลักสูตรของรายวิชาที่ขอเทียบโอนโดยมีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน โดยมีหลักฐานจากสถานศึกษาที่เรียนรายวิชาหรือกลุ่มวิชานั้นตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องมีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกันไม่ต่ำกว่า ร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๓) ได้ฝึกอบรบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หรือฝึกอาชีพตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือ ฝึกอบรบตามมาตรฐานอาชีพ หรือฝึกอบรบต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐได้จัดขึ้นจำนวน หนึ่งหลักสูตรหรือหลายหลักสูตรรวมกัน โดยมีหลักฐานจากสถานศึกษา หน่วยงานของรัฐที่จัดการ ฝึกอบรบที่แสดงว่าเป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอน ตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๔) ได้ฝึกงาน โดยมีหลักฐานจากสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นสถานที่ฝึกงาน ที่แสดงว่ามีจำนวนชั่วโมงการฝึกงานไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนตามหลักสูตรในหนึ่งภาคเรียน ของรายวิชาที่ขอเทียบโอนและเป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอนตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๕) ได้ทำงาน โดยมีหลักฐานจากสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นสถานที่ทำงาน ที่แสดงว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนตามหลักสูตรในหนึ่งภาคเรียน ของรายวิชาที่ขอเทียบโอนและเป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอน ตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้อง ไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

ขั้นตอนที่ ๒

ให้ผู้เรียนที่ได้รับการรับรองการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงทะเบียนเพื่อขอรับการประเมินความรู้และประสบการณ์ และชำระเงินค่าลงทะเบียนตามวัน เวลา ที่สถานศึกษากำหนด และให้สถานศึกษากำหนดวัน เวลา สถานที่ประเมิน ให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าก่อนการประเมินไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์

ในแต่ละภาคเรียน ผู้เรียนจะลงทะเบียนรายวิชาโดยมีจำนวนหน่วยกิตของรายวิชา ที่ผู้เรียนลงทะเบียนขอรับการประเมินความรู้และประสบการณ์ร่วมกับจำนวนหน่วยกิตของรายวิชา ที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียน ไม่เกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรแต่ละระดับ

ขั้นตอนที่ ๓

ให้สถานศึกษาแต่งตั้ง “คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา” จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้นเป็นประธาน กรรมการครูผู้สอนในสาขาวิชา/สาขางานของสถานศึกษาอื่นจากทะเบียนของคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดหรือบุคลากรของหน่วยงาน สถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพ จากทะเบียนของคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด โดยได้รับอนุญาตจากสถานศึกษาต้นสังกัดหรือหน่วยงานต้นสังกัด จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ และครูประจำรายวิชานั้นเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

๑) ประเมินความรู้และประสบการณ์ตามสมรรถนะรายวิชาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๒) จัดทำเครื่องมือประเมินที่ครอบคลุมเนื้อหาและสมรรถนะทั้งหมดของรายวิชา ที่ขอเทียบโอนรายวิชาที่มีเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติเพียงอย่างเดียวให้ประเมินเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติเพียงอย่างเดียวให้ประเมินเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติแล้วแต่กรณีเพียงอย่างเดียว ถ้ามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้ประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามผังการสร้างแบบทดสอบ และแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๓) จำนวนชั่วโมงในการประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชานั้น

๔) เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินให้ถือปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรายวิชานั้น

ขั้นตอนที่ ๔

ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเอกสารหลักฐานในการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาไว้ทุกขั้นตอนเพื่อการตรวจสอบเป็นระยะเวลาสามปี นับจากวันที่สถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน

บทที่ ๓

การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

๓.๑ บทวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาการจัดการศึกษา ในหลักสูตรทางด้านเกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาการจัดการศึกษา ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางด้านโครงสร้างหลักสูตร พบว่า โครงสร้างของหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช ๒๕๖๓ แบ่งเป็น ๓ หมวดวิชา ดังนี้

๓.๑.๑ หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ไม่น้อยกว่า ๒๑ หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาภาษาไทย
- กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์
- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

๓.๑.๒ หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๖ หน่วยกิต

- กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน
- กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ
- กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก
- ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ
- โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

๓.๑.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

นอกจากนั้น ยังมีการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันกับภาคการผลิต และหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎี และการฝึกหัด หรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาแล้วช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง ได้สัมผัสกับงานอาชีพ เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและต้องใช้ปฏิบัติงานจริง รวมทั้งบรรยากาศในการทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริมการฝึกทักษะกระบวนการคิด การสังเกต การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำได้ ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิด ความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพต้องดำเนินการในรูปของการฝึกงานในสถานประกอบการแหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในภาคเรียนที่ ๓ และหรือภาคเรียนที่ ๔ โดยใช้เวลารวม ไม่น้อยกว่า ๓๒๐ ชั่วโมง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๔ หน่วยกิต

ในส่วนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงและเป็นการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน

การอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน ต้องดำเนินการนำรายวิชาที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคี ในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก รวมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ไปรวมกำหนดรายละเอียดของรายวิชา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ จุดประสงค์ รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เวลาที่ใช้ฝึกปฏิบัติและจำนวนหน่วยกิตให้สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสมรรถนะวิชาชีพของสาขางาน และต้องร่วมจัดทำแผนฝึกอาชีพ พร้อมแนวทางในการวัดและประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอาชีพ และดำเนินการวัดและประเมินผลเป็นรายวิชา

การจัดแผนการเรียนระบบทวิภาคีตามความพร้อมของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน โดยอาจนำรายวิชาอื่นที่สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ไปจัดร่วมด้วยได้

การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

- หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน สามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มวิชา เพื่อเลือกเรียนนอกเหนือจากรายวิชาที่กำหนดให้เป็นวิชาบังคับได้ โดยสามารถพัฒนาเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการผสมผสานเนื้อหาสาระวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง

- หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดของรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชา ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกได้ ตามความต้องการของสถานประกอบการหรือยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ สาขาวิชา และสมรรถนะวิชาชีพสาขางานด้วย

- หมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน สามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น หรือยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและหรือเพื่อการศึกษาต่อ

๓.๒ บทวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหลักสูตรทางด้านเกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สำหรับแนวทางในการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ ในรายงานการพิจารณาที่กษณฉบับนี้ มีแนวคิดมาจากการนำสมรรถนะหลังสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา ทุกระดับ มาวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการร่วมกันให้เป็นหลักสูตรใหม่ที่มีความยืดหยุ่น และเป็นไปตามสถานการณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

สมรรถนะหลังสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ	
ปวช.	ใช้เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และ บำรุงรักษาได้อย่างถูกต้อง
ปวส.	ซ่อมและสร้าง เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพได้โดยใช้เทคโนโลยีจนเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ ที่สามารถนำไปขยายผลได้
ปริญญาตรี	สร้างและจัดการ โดยบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำไปผลิตจำหน่ายที่เป็นเป็นการเพิ่มมูลค่าในทางเศรษฐกิจได้

จากสมรรถนะดังกล่าว ก็จะนำเอาหลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ที่มีความเชื่อมโยงกัน มาวิเคราะห์ในรายละเอียดแต่ละหลักสูตร ที่มีความเกี่ยวข้องและสามารถเชื่อมโยงกันได้มาพัฒนาเป็นหลักสูตรนวัตกรรมเชิงธุรกิจ โดยพิจารณาจากสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร มีรายละเอียด ดังนี้ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร พิจารณา ๓ ด้าน ได้แก่

- ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ด้านสมรรถนะแกนกลาง
- ด้านสมรรถนะวิชาชีพ จะพิจารณาด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ

ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ มีรายละเอียด ดังนี้

- ด้านความรู้ ได้แก่
 - ๑) หลักทฤษฎีและเทคนิคเชิงลึกภายใต้ขอบเขตของงานอาชีพ
 - ๒) หลักการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผนและแก้ไขปัญหา
 - ๓) หลักการประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานและบริหารจัดการงานอาชีพ
 - ๔) หลักการด้านความปลอดภัยและข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการงานอาชีพ
 - ๕) หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และพัฒนางานอาชีพ
- ด้านทักษะ ได้แก่
 - ๑) ทักษะการเลือกและประยุกต์ใช้วิธีการ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
 - ๒) ทักษะการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
 - ๓) ทักษะการวางแผน การบริหารจัดการ การประสานงานและการประเมินผล

การปฏิบัติงานอาชีพ

- ๔) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๕) ทักษะทางด้านสุขภาวะและความปลอดภัยตามระเบียบข้อบังคับที่เชื่อมโยงกัน

ในการปฏิบัติงาน

- ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ได้แก่

๑) วางแผน ดำเนินงานตามหลักการและกระบวนการ โดยคำนึงถึงการบริหารงาน คุณภาพ การอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) ปฏิบัติงานอาชีพเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ตามหลักการและแบบแผนที่กำหนด โดยใช้/ เลือกใช้/ ปรับใช้กระบวนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม

๓) เลือกใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ในงานอาชีพตามหลักการ และกระบวนการ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความปลอดภัย

๔) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ เพื่อพัฒนาและสนับสนุนงานอาชีพเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร

๕) ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การผลิต การตลาด การจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน การบัญชี และการเงิน การวิจัยทางธุรกิจ เพื่อจัดทำแผนธุรกิจเกษตร

๖) ตัดสินใจ วางแผนและแก้ไขปัญหาที่ไม่คุ้นเคยหรือซับซ้อนและเป็นนามธรรมในงานอาชีพที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมในบางเรื่อง

๗) ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร

๘) บริหารจัดการ ประสานงานและประเมินผลการปฏิบัติงานอาชีพเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตรด้วยตนเอง

๙) ประยุกต์ใช้ความรู้การเป็นผู้ประกอบการและสร้างเครือข่ายการทำธุรกิจเกษตร

๑๐) ใช้นวัตกรรมเกษตรเพื่อพัฒนาธุรกิจเกษตร

การวิเคราะห์ในรายงานการศึกษานี้ จะพิจารณาเฉพาะหมวดสมรรถนะวิชาชีพ กำหนดให้เรียน ไม่น้อยกว่า ๕๗ หน่วยกิต ประกอบด้วย

กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน (๑๕ หน่วยกิต) แบ่งเป็น

- กลุ่มการจัดการอาชีพ

๓๐๐๐๑-๑๐๐๑ การบริหารงานคุณภาพในองค์กรการ ๑-๒-๒

๓๐๐๐๑-๑๐๕๑ กฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับงานอาชีพ ๑-๐-๑

- กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓๐๐๐๑-๒๐๐๑ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการอาชีพ ๒-๒-๓

- กลุ่มพื้นฐานวิชาชีพ

๓๐๕๐๐-๑๐๐๓ การจัดการธุรกิจเกษตร ๒-๒-๓

๓๐๕๐๙-๑๐๐๑ เศรษฐศาสตร์สำหรับธุรกิจเกษตร ๓-๐-๓

๓๐๕๐๙-๑๐๐๒ การจัดการองค์การในธุรกิจเกษตร ๒-๒-๓

กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ (๒๒ หน่วยกิต) ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้

๓๐๕๐๙-๒๐๐๑ การเกษตรเชิงระบบด้านธุรกิจเกษตร ๒-๒-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๒ แผนธุรกิจและโครงการลงทุนทางธุรกิจเกษตร ๑-๔-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๓ การจัดการโลจิสติกส์ภาคการเกษตร ๒-๒-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๔ การบัญชีและการเงินสำหรับธุรกิจเกษตร ๑-๔-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๕ เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับธุรกิจเกษตร ๑-๔-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๖ การตลาดเกษตรดิจิทัล ๑-๔-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๗ การวิจัยในงานธุรกิจเกษตร ๒-๒-๓

๓๐๕๐๙-๒๐๐๘ สัมมนาทางธุรกิจเกษตร ๐-๒-๑

กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก (ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต) ให้เลือกเรียนรายวิชาดังต่อไปนี้

- สาขางานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร

๓๐๕๐๙-๒๑๐๑ การคิดเชิงออกแบบในงานธุรกิจเกษตร	๑-๔-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๒ เทคโนโลยีคลาวด์ในการพัฒนางานธุรกิจเกษตร	๑-๔-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๓ ภาษาต่างประเทศสำหรับงานธุรกิจเกษตร	๑-๔-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๔ ธุรกิจเกษตรแนวใหม่	๒-๒-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๕ หลักการส่งเสริมธุรกิจเกษตร	๒-๒-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๖ การจัดการธุรกิจเกษตรขนาดย่อม	๒-๒-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๗ การนำเข้าและการส่งออกสินค้าเกษตร	๓-๐-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๘ ภูมิสารสนเทศสำหรับธุรกิจเกษตร	๒-๒-๓
๓๐๕๐๙-๒๑๐๑ ถึง ๓๐๕๐๙-๒๑๙๙ รายวิชาชีพเลือกที่สถานศึกษาอาชีวศึกษา	

หรือสถาบันพัฒนาเพิ่มเติมตามความต้องการของสถานประกอบการ หรือตามยุทธศาสตร์ของภูมิภาค

- รายวิชาทวิภาคี

๓๐๕๐๙-๕๑๐๑ งานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ๑	*-*-*
๓๐๕๐๙-๕๑๐๒ งานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ๒	*-*-*
๓๐๕๐๙-๕๑๐๓ งานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ๓	*-*-*
๓๐๕๐๙-๕๑๐๔ งานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ๔	*-*-*
๓๐๕๐๙-๕๑๐๕ งานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ๕	*-*-*

โดยให้ใช้เวลาฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

หลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชา เทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ระดับ
คุณวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พบว่า มีการบูรณาการความรู้ทางด้านการเกษตร
และบริหารธุรกิจ เข้าด้วยกัน โดยเน้นทางด้านการจัดการธุรกิจเกษตร ดังนั้น เพื่อให้หลักสูตรมีความ
ยืดหยุ่น และมีองค์ความรู้ที่หลากหลาย และเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนในการประกอบอาชีพ
จึงนำหลักสูตรทางด้านคหกรรม รวมทั้งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่มีรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก
ที่สอดคล้องกับการจัดการธุรกิจด้านการเกษตร โดยเพิ่มเติมสาขางานเพื่อให้ผู้เรียนที่อยากประกอบ
อาชีพเกี่ยวกับที่พักร่วมกับการทำการเกษตร สามารถเลือกเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต
โดยพิจารณาจากหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม ในสาขางานการจัดการงานคหกรรมเพื่อการโรงแรม
กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก มีรายวิชาดังนี้

๓๐๔๐๖-๒๓๐๑ ธุรกิจที่พักแรม	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๒ การตลาดคหกรรมเพื่อการโรงแรม	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๓ งานบริการส่วนหน้าโรงแรม	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๔ การต้อนรับและบริการ	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๕ การจัดการงานแม่บ้าน	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๖ ศิลปะการบริการอาหารและเครื่องดื่ม	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๗ การผสมเครื่องดื่ม	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๘ งานซักรีด	๒-๓-๓
๓๐๔๐๖-๒๓๐๙ ศิลปะการจัดดอกไม้และตกแต่งสถานที่	๒-๓-๓

๓๐๔๐๖-๒๓๑๐ งานใบทองและแกะสลักเพื่อการโรงแรม ๒-๓-๓

พิจารณาจากหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขางานการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
เกษตรเชิงนิเวศ มีรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ที่เลือกเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต มีดังนี้

๓๐๗๐๕-๒๑๐๑ การสื่อความหมายธรรมชาติและวัฒนธรรม	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๒ การจัดนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๓ ภูมิศาสตร์ทางการท่องเที่ยว	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๔ การจัดการโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๕ พฤษศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๖ การจัดการพักรม	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๗ หลักการเลี้ยงสัตว์เพื่อการท่องเที่ยว	๑-๔-๓
๓๐๗๐๕-๒๑๐๘ การปลูกและการขยายพันธุ์พืชเพื่อการท่องเที่ยว	๑-๔-๓

จากการวิเคราะห์หลักสูตรทั้ง ๓ หลักสูตรข้างต้น ตามที่ที่สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา และมีการจัดกระบวนการเรียน
การสอนในปัจจุบัน พบว่า ถ้านำหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม สาขางานการจัดการงานคหกรรม
เพื่อการโรงแรม และหลักสูตรประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขางานการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
เกษตรเชิงนิเวศ มาบูรณาการกับหลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจ
เกษตร โดยการเพิ่มเติมสาขางานเข้าไปในหลักสูตร เฉพาะรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ที่เลือก
เรียนได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต จะทำให้หลักสูตรการเรียนดังกล่าวมีความหลากหลาย ผู้เรียนสามารถ
เลือกเรียนได้ตามความชอบ ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปบูรณาการ
เพื่อการประกอบอาชีพที่ต้องการสมรรถนะที่หลากหลายและสามารถต่อยอดธุรกิจจากงานทางด้าน
การเกษตรสู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้อย่างครบวงจร อาทิ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สามารถ
สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้ การจัดการท่องเที่ยวสวนเกษตรเชิงนิเวศที่สามารถจัดบริบทพื้นที่
เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ เน้นธรรมชาติ ซึ่งสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
ที่ผลิตได้เอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดย่อมได้มีโอกาสขยายตัว สร้างอาชีพและเป็นการสร้าง
โอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับทั้งตนเองและขยายผลไปสู่ชุมชนใกล้เคียงได้อีกทางหนึ่ง

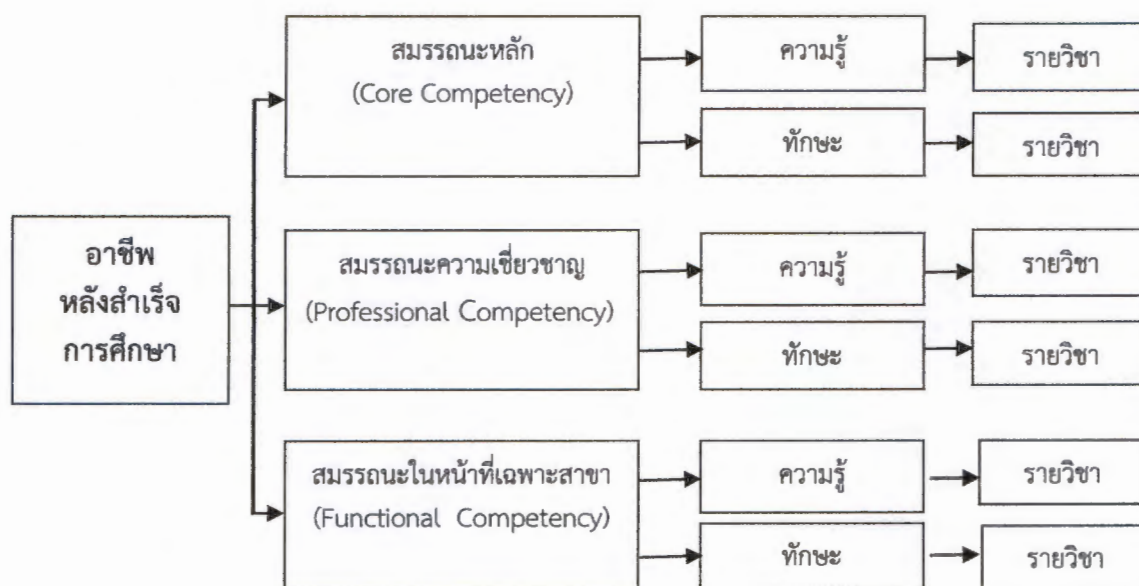
๓.๓ แนวคิดการบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงของหลักสูตรการศึกษา ทั้งทางด้านเกษตรกรรม
ด้านบริหารธุรกิจ ด้านคหกรรม และด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเป็นหลักการและแนวคิด
สำคัญในการบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ สามารถดำเนินการได้ใน ๓ รูปแบบ
ด้วยกัน คือ

๓.๓.๑ พัฒนาจากหลักสูตรเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร
ที่ในหลักสูตรกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ที่เลือกเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และมีเพียง ๑
สาขางาน คือ สาขางานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร โดยเพิ่มอีก ๒ สาขางาน ได้แก่ สาขางาน
การจัดการงานคหกรรมเพื่อการโรงแรม ซึ่งนำมาจากหลักสูตรคหกรรม และสาขางานการจัดการธุรกิจ
ท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ จากหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกอาชีพ
ได้หลากหลายขึ้น ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตาราง ดังนี้

อาชีพ หลังสำเร็จการศึกษา	สาขางานเทคโนโลยี การจัดการธุรกิจเกษตร	สาขางานการจัดการ งานคหกรรม เพื่อการโรงแรม	สาขางานการจัดการ ธุรกิจท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ
จัดการงานด้านเกษตรกรรม (เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช แปรรูปผลิตภัณฑ์ จัดจำหน่าย)	✓		
จัดการงานด้านร้านอาหาร/ ที่พัก	✓	✓	
จัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ	✓		✓

๓.๓.๒ พัฒนาหลักสูตรใหม่ คือ หลักสูตรนวัตกรรมเชิงธุรกิจ โดยการนำอาชีพ ที่ผู้เรียนมีความประสงค์จะไปประกอบอาชีพทำหลังสำเร็จการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดสมรรถนะหลัก (Core Competency) สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competency) และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional Competency) ในแต่ละอาชีพ โดยการนำแต่ละสมรรถนะที่ได้ ในแต่ละส่วน เข้าสู่กระบวนการพิจารณา สังเคราะห์และวิเคราะห์ว่าจะต้องใช้องค์ความรู้และทักษะ อะไรบ้าง เพื่อใช้ประกอบในการกำหนดรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ และกลุ่มสมรรถนะ วิชาชีพเลือก

ภาพที่ ๓.๑ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรใหม่ “นวัตกรรมเชิงธุรกิจ”

ทั้งนี้ สมรรถนะข้างต้นมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง สมรรถนะที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องมี เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดีเป็นปกติสุข คือ กลุ่มวิชาสมรรถนะแกนกลาง ที่ควรครอบคลุมทักษะต่าง ๆ ดังนี้

- การสื่อสารทางภาษาและเทคโนโลยี
- การวิเคราะห์เชิงตัวเลข
- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- การแก้ปัญหา
- การทำงานเป็นทีม
- การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- การคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking)
- การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence)

- **สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competency)** หมายถึง สมรรถนะในการทำงานทางด้านการเกษตร และการจัดการ คือ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานที่ครอบคลุมทักษะทั้ง ๒ ด้าน

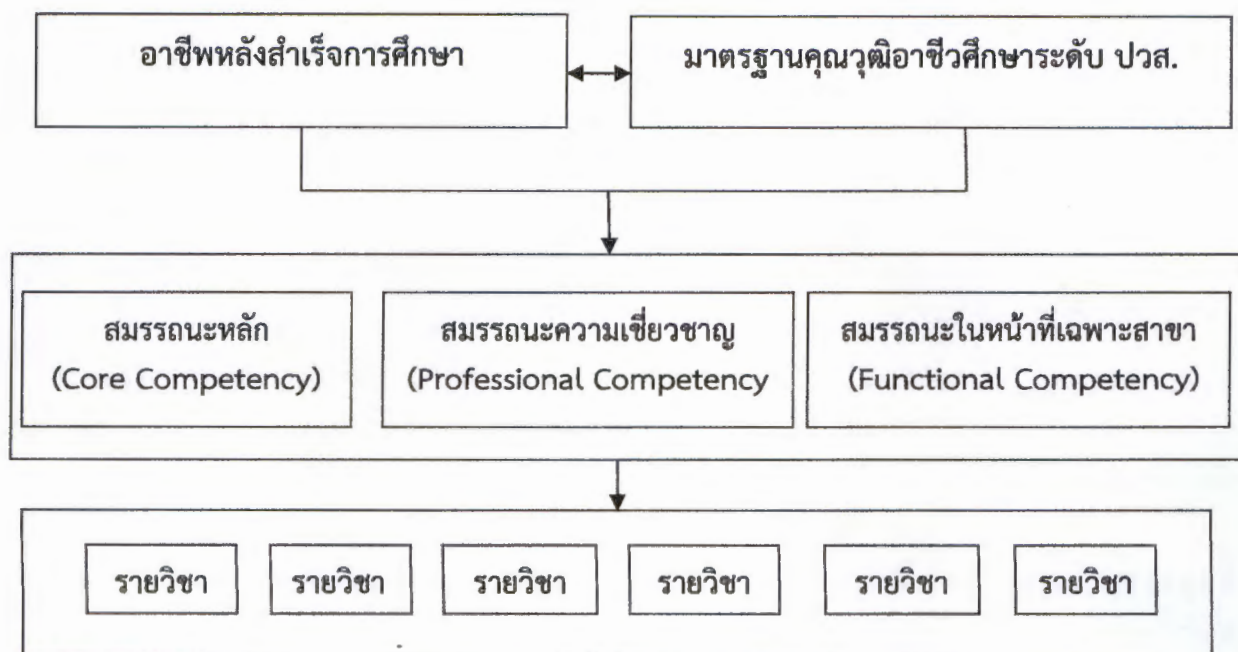
- **สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional Competency)** หมายถึง สมรรถนะความเชี่ยวชาญตามสาขาที่ผู้เรียนเลือก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานเพิ่มเติมในอาชีพได้ คือ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ โดยบูรณาการความรู้ที่หลากหลายในสาขาเกษตรกรรม สาขาศิลปกรรม และสาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

๓.๓.๓ บูรณาการหลักสูตรจากหลักสูตรเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ตามข้อ ๓.๓.๑ ร่วมกับหลักสูตร คหกรรม ศิลปกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการหลักสูตรร่วมกันใหม่ ตามข้อ ๓.๓.๒ โดยนำอาชีพที่ผู้เรียนมีความประสงค์หรือต้องการจะไปประกอบอาชีพหรือทำงานนั้นหลังสำเร็จการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชาที่จะนำไปใช้ในแต่ละอาชีพ เพื่อรวมเป็นหลักสูตรที่บูรณาการมาจากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่เพื่อให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยในการจัดทำหลักสูตรดังกล่าวนี้ จะต้องคำนึงถึงสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน ดังนี้

๑) **สมรรถนะหลัก (Core Competency)** หมายถึง สมรรถนะที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องมีเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี คือ กลุ่มวิชาสมรรถนะแกนกลาง ที่ควรครอบคลุมทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การสื่อสารทางภาษาและเทคโนโลยี การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒) **สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competency)** หมายถึง สมรรถนะในการทำงานทางด้านการเกษตรและการจัดการ คือ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานที่ครอบคลุมทักษะทั้ง ๒ ด้าน

๓) **สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional Competency)** หมายถึง สมรรถนะความเชี่ยวชาญตามสาขาที่ผู้เรียนเลือก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานเพิ่มเติมในอาชีพได้ คือ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ โดยบูรณาการความรู้ที่หลากหลายในสาขา คหกรรม ศิลปกรรม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หรือสาขาอื่น ๆ ที่ผู้เรียนสนใจศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๓.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรจากหลักสูตรกระทรวง

๓.๔ แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

ในการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตร นวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ศึกษาเอกสารรายงานวิจัย เอกสารทางด้านวิชาการ และบทความที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาในหลายพื้นที่ โดยการเดินทางไปศึกษาดูงานที่สอดคล้องกับเรื่องที่พิจารณาศึกษานั้น เป็นการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอน” ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยพัฒนการเขตพูน แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยการเดินทางในพื้นที่ดังกล่าว คณะอนุกรรมการได้รับทราบข้อมูลในมิติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังพิจารณาศึกษา สรุปรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นหนึ่งในสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ตามที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ กำหนดให้ “สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันได้การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาให้กระทำโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง...” ดังนั้น คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) จึงได้มีประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การรวมและการแยกสถานศึกษาเพื่อจัดตั้ง เป็นสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๑๓ โดยมีหลักการสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่

๑) ความเป็นเลิศในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยมีกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มผลผลิตและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศให้ได้ระดับมาตรฐานสากล

๒) การกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในทุกกระดับ มีคุณภาพและประสิทธิภาพเกิดผลสำเร็จแก่ประชาชน โดยเฉพาะนักเรียนและนักศึกษา

๓) ตอบสนองความต้องการการผลิตและการพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวินิจฉัยให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

๔) ประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีขั้นสูงจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการอาชีวศึกษา

๕) ประกันคุณภาพและกำกับมาตรฐาน ตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล

โดยการจัดตั้งส่วนราชการในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครนั้นมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่รวมตัวกันและขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๘ หน่วยงาน ประกอบด้วย

๑) สำนักงานผู้อำนวยการสถาบัน

๒) สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และความร่วมมืออาชีวศึกษา

๓) สำนักพัฒนากิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ

๔) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

๕) อาชีวศึกษาบัณฑิต

๖) วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี

๗) วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร

๘) วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง

๙) วิทยาลัยเทคนิคดุสิต

๑๐) วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม

๑๑) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา

๑๒) วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี

๑๓) วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

๑๔) วิทยาลัยพณิชยการบางนา

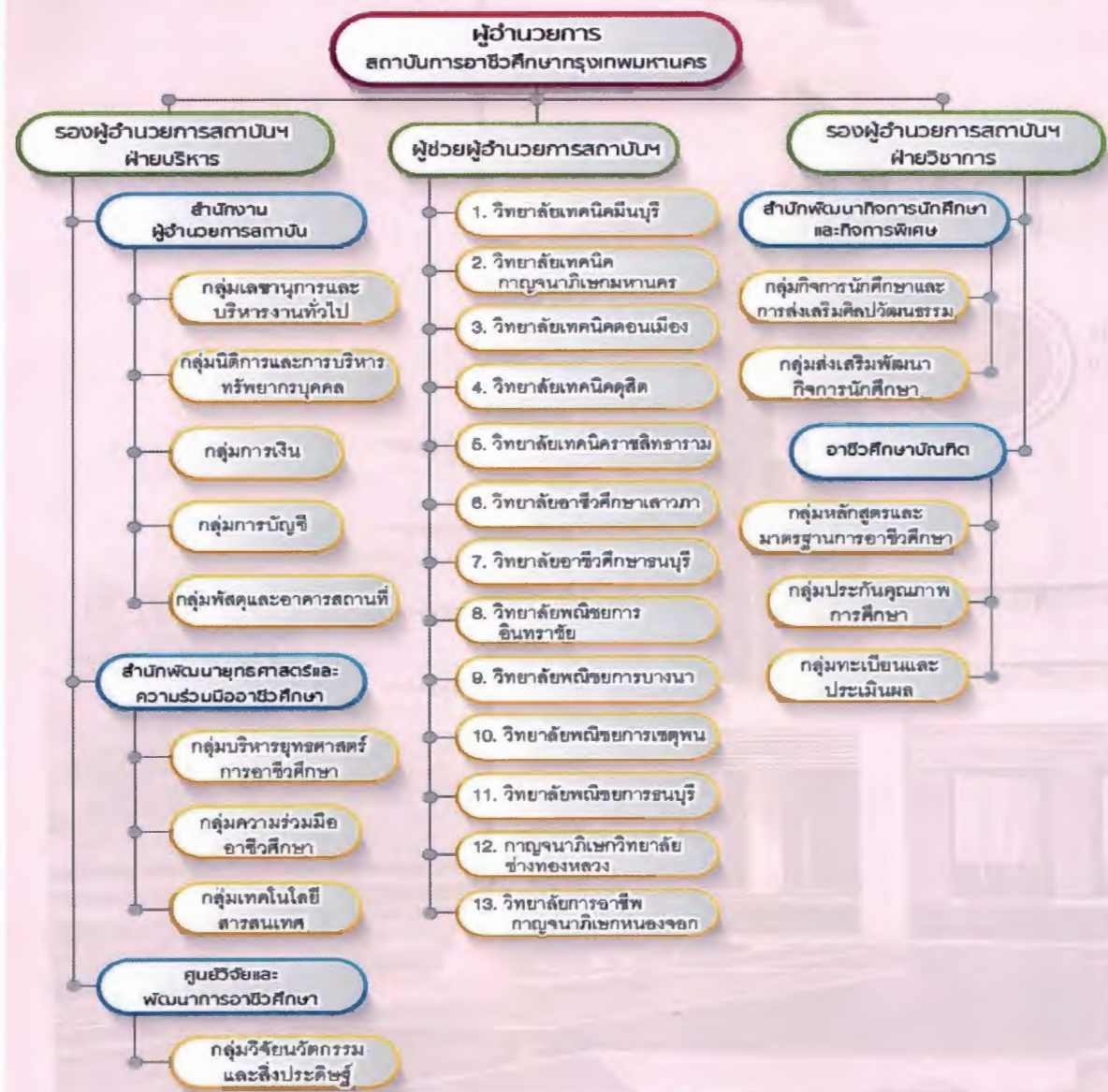
๑๕) วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน

๑๖) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

๑๗) กาญจนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง

๑๘) วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

โครงสร้างการบริหารงาน สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาพที่ ๓.๓ โครงสร้างการบริหารงานของสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา มีพื้นที่ทั้งหมด ๒ ไร่ ๓ งาน ๙๑.๑๓ ตารางวา มีอาคารเรียน ๕ หลัง อาคารปฏิบัติการ ๕ หลัง อาคารวิทยบริการ/ห้องสมุด ๑ หลัง อาคารเอนกประสงค์ ๑ หลัง อาคารอื่น ๆ อีก ๑ หลัง รวม ๑๓ หลัง มีห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด จำนวน ๔๙ ห้องเรียน ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในการจัดการเรียนการสอน จำนวน ๑๐ ห้อง และมีห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการพัฒนาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๓๙ ห้องเรียน

ปรัชญา : ประพฤติดี มีวินัย ใฝ่ปัญญา

เอกลักษณ์ : บริการเยี่ยม อาหารเลิศ บรรเจิดคหกรรม ชำนาญงานศิลป์

อัตลักษณ์ : ทักษะดี มีสัมมาคารวะ

วิสัยทัศน์ : พัฒนากำลังคน สู่มาตรฐานสากล

พันธกิจ :

๑) ยกระดับการจัดการศึกษา ระดับ ปวช. ปวส. และระดับปริญญาตรี ทั้งในระบบ
นอกระบบ และทวิภาคี สู่มาตรฐานสากล

๒) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๓) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๔) พัฒนางานวิจัย สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ และถ่ายทอดเทคโนโลยี

๕) พัฒนาวิชาชีพสู่สังคม

ข้อมูลและหลักสูตรการเรียนการสอนในปี ๒๕๖๓ แต่ละระดับ มีดังนี้

ระดับ	ประเภทวิชา	สาขาวิชา	สาขางาน
ปวช.	คหกรรม	แฟชั่นและสิ่งทอ	แฟชั่นดีไซน์
		อาหารและโภชนาการ	อาหารและโภชนาการ (ปกติ) อาหารและโภชนาการ (ทวิภาคี) อาหารและโภชนาการ (MEP)
		คหกรรมศาสตร์	ธุรกิจดอกไม้และงานประดิษฐ์ ธุรกิจดอกไม้และงานประดิษฐ์ (ทวิภาคี)
	อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยว	การโรงแรม	การโรงแรม (ปกติ) การโรงแรม (MEP)
	ศิลปกรรม	จิตรศิลป์	จิตรศิลป์
		การออกแบบ	การออกแบบ
		ออกแบบนิเทศศิลป์	ออกแบบนิเทศศิลป์
ปวส.	คหกรรม	อาหารและโภชนาการ	อาหารและโภชนาการ (ปกติ) อาหารและโภชนาการ (ทวิภาคี) อาหารและโภชนาการ (ทวิภาคี) S&P
		การบริหารงานคหกรรมศาสตร์	การบริหารงานคหกรรมศาสตร์
	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	การโรงแรมและการบริการ	การบริการอาหารและเครื่องดื่ม (ทวิภาคี)
ระดับปริญญาตรี เทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ) สาขาเทคโนโลยีอาหารและโภชนาการ (หลักสูตรต่อเนื่อง ๒ ปี)			

สรุปรายละเอียดการดำเนินการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา ด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑) หลักสูตรการเรียนการสอน การออกแบบ และการบูรณาการหลักสูตร วิทยาลัย
อาชีวศึกษาเสาวภา จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่
หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน
โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ แต่ละหลักสูตรการศึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา มีการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและ
องค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อต่อยอดและนำไปสู่การประกอบการอาชีพได้ อาทิ สาขาวิชาการโรงแรมจะจัดการ
เรียนการสอนในศาสตร์ด้านคหกรรมศาสตร์เพิ่มเติมไปด้วย สาขาวิชาอาหารและโภชนาการจะต้องเรียน
ศาสตร์ทางด้านศิลปะ การออกแบบและแฟชั่นแบบควบคู่ไปด้วย โดยครูผู้สอนจะมีการบูรณาการ

หลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ปัญหาในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ ไม่มี การนำหลักการของสุนทรียศาสตร์เข้ามาบูรณาการ ในหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งในเรื่องของการกีฬา ศิลปะ และดนตรี หรือ SAM (Sport Art Music) เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดจินตนาการและแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาขึ้นมาได้

๒) การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนครูผู้สอนตามเกณฑ์ที่กำหนด ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นผู้ที่พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงความเข้มแข็งทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงานตามหลักสูตรมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ในแต่ละระดับการศึกษาตามระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียน ของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนในรายวิชาให้ครบถ้วน ชัดเจน ถูกต้องและสมบูรณ์ในทุกหลักสูตรการเรียนการสอน ในส่วนของความร่วมมือในการสร้างสังคมการเรียนรู้ สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

๓) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภาได้จัดทำความร่วมมือและข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการต่าง ๆ หน่วยงานรัฐและรัฐวิสาหกิจในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาเรียนส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใช้เวลาอีกส่วนหนึ่งเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐหรือรับวิสาหกิจ ในสาขาอาหารและโภชนาการ และสาขาการโรงแรม กระบวนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา ส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานมารับผู้เรียนที่เข้าทำงานทันทีหลังจบการศึกษา พร้อมให้สวัสดิการกับผู้เรียนที่หลากหลายทั้งการให้ทุนการศึกษา การจัดสรรค่าตอบแทนและเงินเดือน รวมทั้งการจัดสวัสดิการอื่นตามเงื่อนไขของหน่วยงาน

๔) การต่อยอดการศึกษา และการประกอบอาชีพของผู้เรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา มีนโยบายในการผลิตและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการอาชีวศึกษาในระดับสากล สร้างความเป็นเลิศเพื่อเพิ่มศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษาให้สอดคล้องกับกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน สำหรับในปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา สถิติการมีงานทำและการเข้าศึกษาต่อของผู้เรียนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา นั้น ในเชิงปริมาณ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปีการศึกษาที่ผ่านมาเข้าสู่การประกอบอาชีพทั้งในสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระ จำนวน ๒๒๓ คน ในเชิงคุณภาพ ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปีการศึกษาที่ผ่านมาเข้าสู่การประกอบอาชีพทั้งในสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๖๔

สำหรับการศึกษาดูงาน ณ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน นั้น วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร แขวงราชบุรณบุรีระ เขตราชบุรณบุรีระ มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๕๙ ตารางวา อาคารเรียน ๖ หลัง หอประชุม โรงอาหาร ๑ หลัง อาคารเอนกประสงค์ (โรงยิม) ๑ หลัง แพลต ๔ ชั้น ๑ หลัง (ที่พักอาศัย นักการภารโรง) ข้าราชการครู ๘๘ คน ข้าราชการพลเรือน ๒ คน ครูจ้างสอน ๕ คน ลูกจ้างประจำ ๑๙ คน ลูกจ้างชั่วคราว ๓๖ คน นักเรียน – นักศึกษา ๓,๕๗๘ คน

วิสัยทัศน์ Vision : สถาบันการศึกษาวิชาชีพสมรรถนะสูง มุ่งผลิตนักธุรกิจและ
บริการคุณภาพ ระดับมาตรฐานสากล

พันธกิจ Mission :

- ๑) พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านทักษะฝีมือ คุณธรรมจริยธรรม และทักษะชีวิต
- ๒) พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
- ๓) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- ๔) พัฒนาคุณภาพทรัพยากรที่ส่งเสริมการบริหารจัดการและการเรียนการสอนให้

มีประสิทธิภาพ

- ๕) เพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ปรัชญาวิทยาลัย : การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและสังคม

อัตลักษณ์ Identity : เก่ง ดี มีอาชีพ (Smart dynamic and innovative)

เอกลักษณ์ Characteristic : วิชาชีพดี ภาควิชาคมรับ (Career driven individuals, highly sought after by companies)

คุณธรรมอัตลักษณ์ Moral identity

- ความรับผิดชอบ / Responsibility
- ความมีระเบียบ / Discipline
- จิตสาธารณะ / Public Mind

คุณธรรมในทุกที่ ความดีในทุกเวลา The virtues in anywhere. All time in goodness.

การดำเนินการของวิทยาลัยในปี ๒๕๖๓

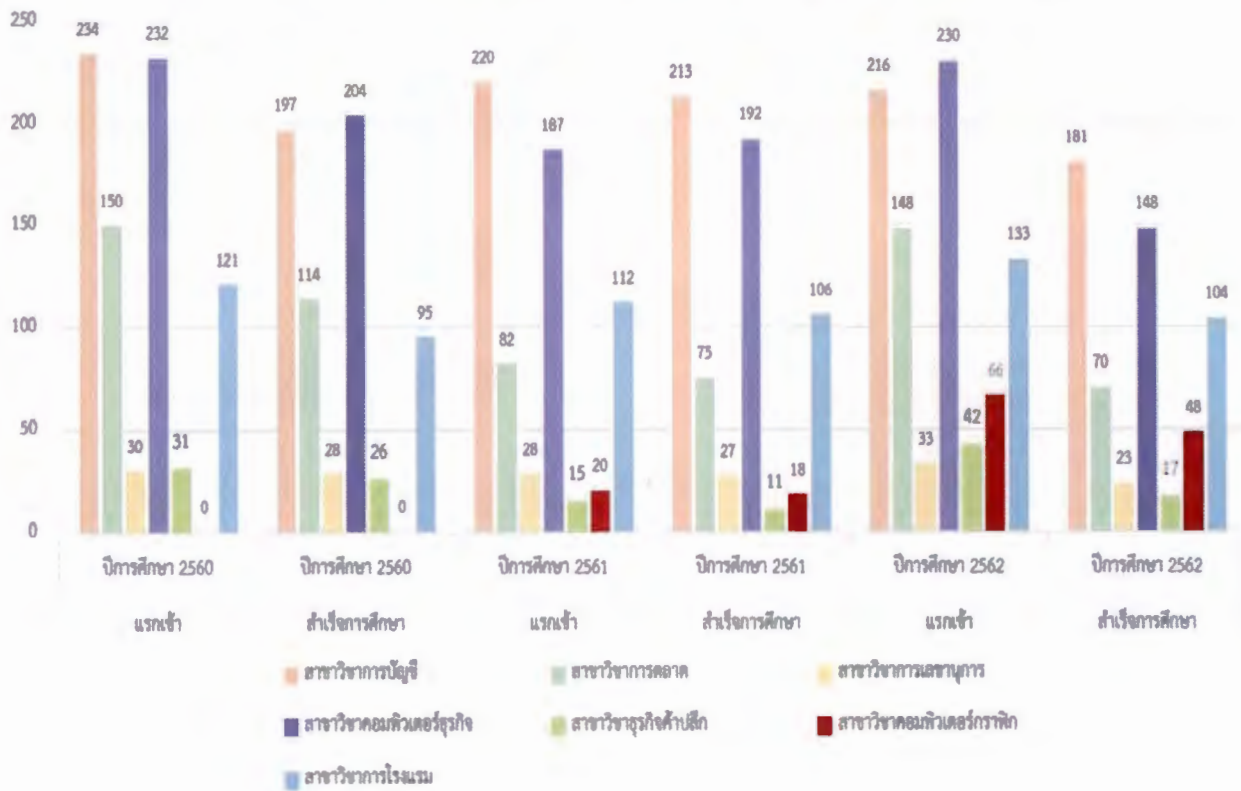
- การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อความสำเร็จทางวิชาการสำหรับนักเรียน
- สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อการศึกษา
- การปลูกฝังภาวะผู้นำให้กับบุคคล
- การปรับปรุงการเรียนการสอน
- การบริหารจัดการกับคน ข้อมูล และกระบวนการ

การจัดการเรียนการสอน รวม ๗ หลักสูตร ในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

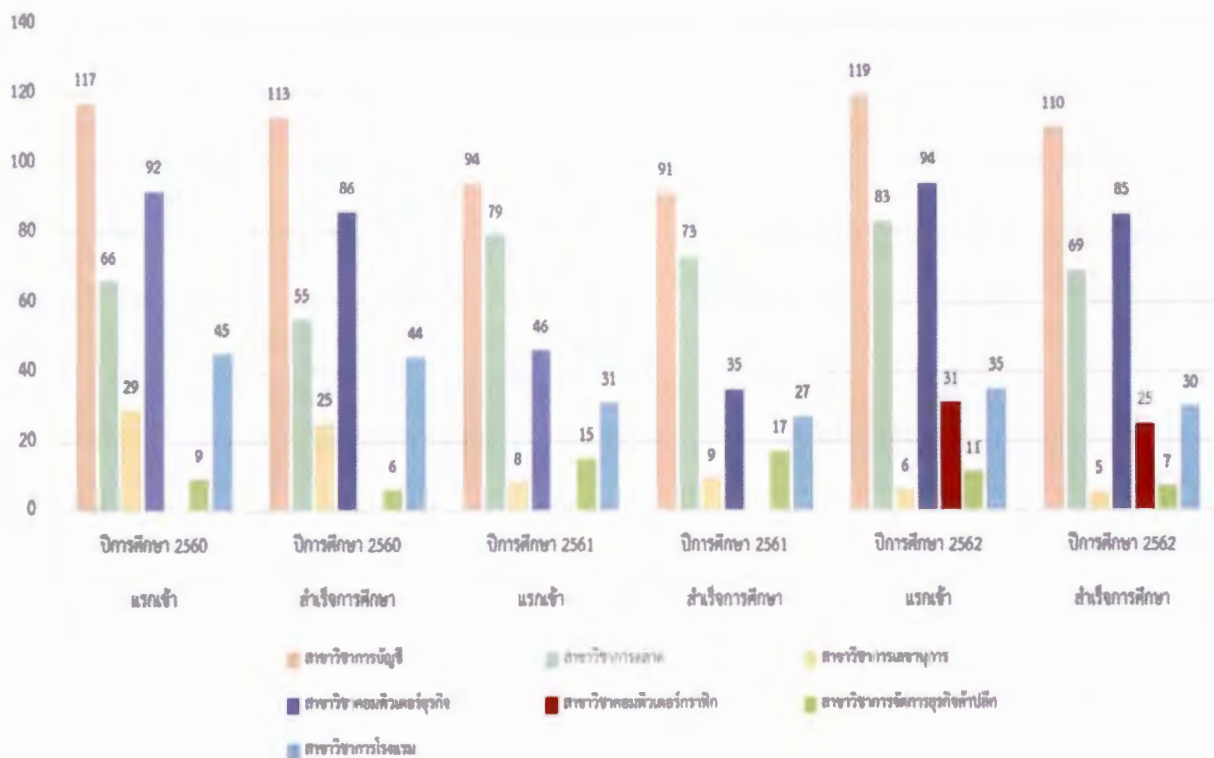
สาขาวิชาการตลาด	สาขาวิชาการบัญชี
สาขาวิชาการโรงแรม	สาขาวิชาการการเลขานุการ
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก	สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก	

สรุปจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเทียบกับนักศึกษาแรกเข้า ระบุ ปวช. และ ปวส.
ของปีการศึกษา ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ มีรายละเอียด ดังนี้

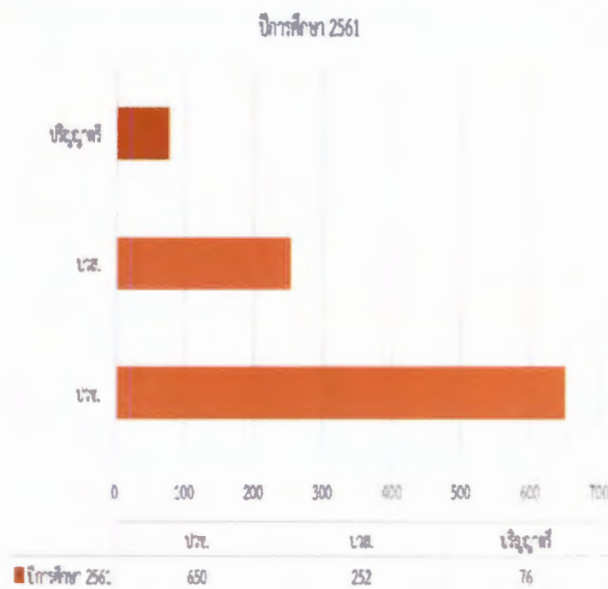
สรุปจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา เทียบกับแรกเข้า ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2560 - 2562

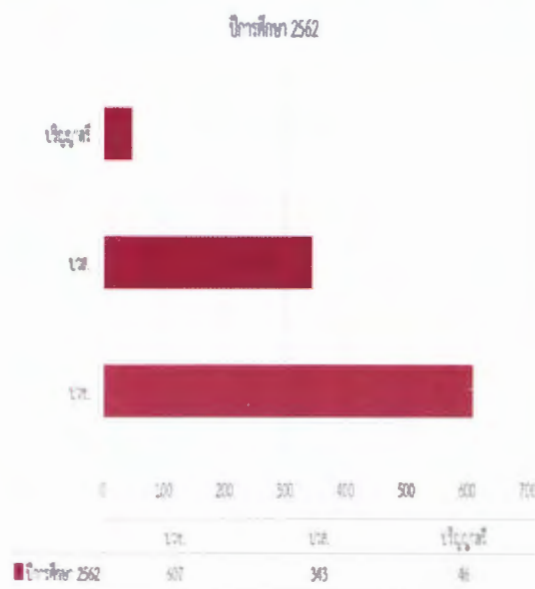
สรุปจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา เทียบกับแรกเข้า ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2560 - 2562

สถิตินักเรียน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561

สถิตินักเรียน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2562

โครงการพัฒนาและแสวงหาความร่วมมือกับสถานประกอบการ มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วม ดังนี้ บริษัท ทูร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท โนเบิล เรสเทอรัทรองต์ จำกัด บริษัท ฟู้ด มาสเตอร์ จำกัด บริษัท อีเวเคเตอร์ จำกัด บริษัท เมซโซ จำกัด บริษัท เซสเตอร์ ฟู้ด จำกัด บริษัท ฟู้ด แพชชั่น จำกัด บริษัท อาม่า ฟู้ด เซอร์วิส จำกัด (ร้านก๊วยย่า) บริษัท ไอ.ซี.ซี.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) บริษัท คอฟฟี่ คอนเซ็ปต์ รีเทล จำกัด บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) บริษัท แมคไทย จำกัด บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส กรุ๊ป จำกัด บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท เมืองไทยเอนเนอร์ยี จำกัด เป็นต้น

จากการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทางด้านบริหารธุรกิจ คณะกรรมการท่องเที่ยวและศิลปกรรม ของวิทยาลัยพณิชยการเชตุพน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา พบว่า ทุกสาขาวิชามีผู้สนใจเข้าศึกษาต่อ ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยที่ทั้ง ๒ วิทยาลัยจะให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยได้ดำเนินการทำความร่วมมือในการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เช่น การส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่สาธารณรัฐประชาชนจีน การจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการในรูปแบบทวิภาคี การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและการบูรณาการหลักสูตรหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาจากหลักสูตรอื่นภายในวิทยาลัยได้

จากการวิเคราะห์จากหลักสูตรที่เปิดสอนของทั้ง ๒ วิทยาลัย พบว่า มีสาขาวิชาที่นำไปบูรณาการกับหลักสูตรสาขาเกษตรกรรมได้ โดยเฉพาะในสาขาบริหารธุรกิจ คณะกรรมการท่องเที่ยวและศิลปกรรม และนำมาสรุปเป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร นวัตกรรมเชิงธุรกิจ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

ปัจจัยที่พิจารณา	แนวคิด	การดำเนินการ
หลักสูตร	- บูรณาการความรู้หลายศาสตร์ที่เชื่อมโยงไปสู่การประกอบอาชีพตามความสนใจของผู้เรียน - ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้หลากหลาย	- การกำหนดอาชีพควรเหมาะกับสถานการณ์ - การกำหนดสมรรถนะของแต่ละอาชีพ รวมทั้งวิเคราะห์หาความรู้ และทักษะเพื่อนำไปกำหนดรายวิชา
การจัด การเรียนการสอน	- แผนการสอนที่เน้นการสอนแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based) - ระบบการลงทะเบียนข้ามสถานศึกษา	- ให้ความรู้ผู้สอนในการจัดทำแผนการเรียนแบบฐานสมรรถนะและวิธีการสอน - จัดทำระเบียบ / ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียน การประเมินผลการเรียน และการเทียบโอนหน่วยกิต
เทคโนโลยี ทางการศึกษา	- สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่มาจากกาเกิดโรคระบาด ส่งผลทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทวิถีชีวิตอย่างเหมาะสม	- เร่งรัดให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง - สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานในบางกิจกรรมได้ โดยไม่ต้องเดินทางมายังสถานศึกษา
การวัดและ ประเมินผล	- มีระบบการวัดและการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละหลักสูตร - มีระบบการเทียบโอนหน่วยกิตต่างสถานศึกษา	- ให้ครูผู้สอนแต่ละหลักสูตร กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล - มีออกกฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติในการนำหน่วยกิตจากสถานศึกษาอื่นมาใช้ในการเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรที่เรียนอยู่
ผู้สอน	- ปรับตัวจากการเป็นผู้สอนให้เป็นผู้จัดการการเรียนรู้ (Facilitator)	- ครูผู้สอนจะต้องปรับตัวนอกเหนือจากการเป็นผู้สอนอย่างเดียวให้เป็นผู้จัดการการเรียนรู้ (Facilitator) - ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน โดยเน้นการสอนให้ผู้เรียนได้มีสมรรถนะตามที่กำหนด โดยอาจกำหนดเป็นกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนในทุกกิจกรรม
ผู้เรียน	- ความหลากหลายของผู้เรียน	- ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. เข้าเรียนต่อในระบบการศึกษาปกติ - ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวส. หรือสูงกว่า รวมทั้งผู้สนใจ/ผู้ประกอบการ ต้องการที่จะเข้ามาศึกษาหาความรู้และทักษะเพิ่มเติม (Up-Skills, Re-Skills)

จากตารางสรุปแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ จะพิจารณาใน ๖ ปัจจัย ที่สำคัญได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผล ผู้สอน และผู้เรียน ซึ่งหลักการแนวคิดและการดำเนินการที่จะนำไปใช้ในการจัดหลักสูตรดังกล่าว ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนต้องให้ความสำคัญการบูรณาการในเรื่องของ Digital Literacy และ Information Technology ในสาระวิชาต่าง ๆ อย่างรอบด้าน สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการก็คือต้องมีทักษะเกี่ยวกับการคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) เนื่องจากจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานจริง และทักษะในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) เนื่องจากเป็นความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการเรียนรู้ เพื่อเสริมทักษะและองค์ความรู้ให้มีความเข้มแข็ง มีความเป็นสากลและก้าวทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกมากขึ้น นอกจากนี้ หลักสูตรบูรณาการดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ชัดเจนและต้องเป็นช่องทางสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจ ที่ไม่ใช่ผู้เรียนในระบบการศึกษาปกติ ได้เข้ารับการฝึกอบรมและสามารถที่จะ Up-Skills หรือ Re-Skills องค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายด้วย

การบูรณาการความรู้ สู่หลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ เป็นแนวทางที่จะนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่หลากหลายในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยการนำเอาความรู้หลักในสาขาวิชาทางการเกษตร มาบูรณาการกับการจัดการทางธุรกิจ ความรู้ทางด้านคหกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หรือหลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความเชื่อมโยงกัน ที่ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการทำธุรกิจได้ด้วยตนเอง หรือพัฒนาจากธุรกิจเดิมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

๓.๕ ตัวอย่างการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ อาชีพ “ผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร”

ในการวิเคราะห์และศึกษาข้อมูล ทั้งจากการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การเดินทางไปศึกษาดูงาน และการสัมภาษณ์จากผู้เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นแนวทางการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรเชิงธุรกิจได้ ดังแสดงไว้ในตารางในข้อ ๓.๔ แล้วนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว รวมถึงหลักการและแนวทางในการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีการจัดการศึกษาจริงอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เป็นหลักสูตรใหม่ ๆ จึงได้ทำการออกแบบยกยกร่างและจัดทำตัวอย่างการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ ในรูปแบบที่ ๓ คือ การบูรณาการหลักสูตรจากหลักสูตรเกษตรกรรมในอาชีพ “ผู้จัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร” ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตร โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี เป็นการท่องเที่ยวที่ได้ทั้งความเพลิดเพลินในเชิงนิเวศ และได้รับองค์ความรู้ที่สามารถนำกลับไปใช้ในวิถีชีวิตของตนเองได้ โดยนำมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งสมรรถนะหลัก สมรรถนะความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา เพื่อพิจารณาองค์ความรู้และทักษะที่ต้องมีในแต่ละสมรรถนะ และเพื่อเลือกราวิชาให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่ต้องมีในอาชีพในสาขางานเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร การจัดการงานคหกรรม เพื่อการโรงแรม การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงตัวอย่าง ดังนี้

**ตัวอย่างการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ
อาชีพ “ผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร”**

สมรรถนะ	ความรู้ และ ทักษะ	รายวิชาเสนอแนะ
สมรรถนะหลัก (Core Competency) สมรรถนะที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องมีเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดีเป็นปกติสุข	ความรู้และทักษะที่ต้องมี ได้แก่ - การสื่อสารทางภาษาและเทคโนโลยี - การวิเคราะห์เชิงตัวเลข - การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร - การแก้ปัญหา - การทำงานเป็นทีม - การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง - การคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) - การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence)	ให้เลือกรายวิชาจากหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง จากกลุ่มวิชา - ภาษาไทย - ภาษาต่างประเทศ - วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ - สังคมศาสตร์ - มนุษยศาสตร์ เพิ่มเติมให้มีรายวิชาทางด้าน - เทคโนโลยีสารสนเทศ - การแก้ปัญหาในการทำงาน - การพัฒนาทีมงาน - การใช้ปัญญาประดิษฐ์ หรือเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกัน
สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competency) สมรรถนะในการทำงานทางด้านการเกษตร และการจัดการ	ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง ๒ ด้าน คือ - การทำเกษตร เช่น สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง - การบริหารธุรกิจ/การจัดการ	เลือกจากรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานทางด้านการเกษตรและบริหารธุรกิจ อาทิ เช่น - การปลูกพืช - การเลี้ยงสัตว์ - การจัดการธุรกิจเกษตร - เศรษฐศาสตร์สำหรับธุรกิจเกษตร - การจัดการองค์การในธุรกิจเกษตร - การจัดการธุรกิจเกษตรขนาดย่อม
สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional Competency) สมรรถนะความเชี่ยวชาญตามสาขาที่ผู้เรียนเลือกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานเพิ่มเติมในอาชีพได้ เลือกจากกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชาอื่นที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพ โดยบูรณาการความรู้ที่หลากหลายในสาขาคหกรรม ศิลปกรรม และอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	ความรู้และทักษะที่ผู้เรียนเลือกเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความสนใจด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น - การเกษตร - การท่องเที่ยว - การแปรรูปผลผลิต - การทำธุรกิจที่พักแรม	เลือกจากกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะและสมรรถนะวิชาชีพเลือก อาทิ เช่น - ธุรกิจที่พักแรม - การจัดการที่พักแรม - การต้อนรับและบริการ - ศิลปะการบริการอาหารและเครื่องดื่ม - การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน - การจัดนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ - การจัดการโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ - พฤษศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว - หลักการเลี้ยงสัตว์เพื่อการท่องเที่ยว - การปลูกและการขยายพันธุ์พืชเพื่อการท่องเที่ยว - การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร - การวิจัยในงานธุรกิจเกษตร

จากตัวอย่างการบูรณาการความรู้สู่หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ อาชีพ “ผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร” เป็นเพียงแนวคิดเพื่อให้เห็นเป็นแนวทางในการจัดทำและออกแบบหลักสูตรบูรณาการเท่านั้น ในการพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ มีหลักการที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงเพื่อให้เกิดสมรรถนะในอาชีพอย่างแท้จริง คือ ต้องให้เจ้าของอาชีพ เป็นผู้กำหนดสมรรถนะแต่ละอาชีพจากประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจนั้น ๆ จะทำให้ได้สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และรายวิชาตามสมรรถนะนั้น ๆ จึงจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ถูกต้องและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียนในการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพจริง

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

การพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบูรณาการความรู้สู่แนวทางการจัดทำและออกแบบหลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ ในรายงานการพิจารณาศึกษาครั้งนี้ ได้พิจารณาบทพจนจากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาเกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่มีการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยพาณิชยกรรม โดยจะดำเนินการได้ ๓ ลักษณะ คือ

๔.๑.๑ ใช้หลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตรที่มีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในวิทยาลัยเกษตรกรรม ที่มีการบูรณาการความรู้ทางด้านเกษตรและบริหารธุรกิจเข้าด้วยกัน พิจารณาคำหาความเชื่อมโยงกับหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีการวิเคราะห์รายละเอียดในแต่ละหลักสูตรที่มีลักษณะของอาชีพที่เกี่ยวข้องกัน ในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก ที่ต้องเลือกเรียนไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และนำสาขางานที่มีลักษณะอาชีพสอดคล้องกัน มาเพิ่มเป็น ๓ สาขางาน ได้แก่

- เทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร จากหลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม
- การจัดการงานคหกรรมเพื่อการโรงแรม จากหลักสูตรประเภทวิชาคหกรรม
- การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ จากหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การเพิ่มสาขางานในหลักสูตรประเภทวิชาเกษตรกรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาที่สนใจในการนำไปใช้ประกอบอาชีพได้มากขึ้น โดยอาจเลือกเรียนทั้งกลุ่มวิชา หรือเลือกเรียนข้ามกลุ่มวิชาได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องมีการออกกฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ออกมารองรับ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพ

๔.๑.๒ พัฒนาหลักสูตรใหม่ โดยการวิเคราะห์จากสมรรถนะในแต่ละอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดการทางธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ และการท่องเที่ยว เพื่อนำมาจัดกลุ่มวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มวิชาชีพเลือก รวมทั้งวิเคราะห์กลุ่มวิชาสมรรถนะแกนกลาง ที่จะนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ได้หลักสูตรใหม่ คือ หลักสูตรนวัตวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ

๔.๑.๓ การบูรณาการหลักสูตรจากหลักสูตรเกษตรกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ร่วมกับหลักสูตร คหกรรม ศิลปกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตามข้อ ๔.๑.๑ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการหลักสูตรร่วมกันใหม่ ตามข้อ ๔.๑+๒ โดยการนำเอาอาชีพที่ผู้เรียนจะประสงค์ต้องการทำหลังสำเร็จการศึกษามาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดรายวิชาที่จะนำไปใช้ในแต่ละอาชีพ เพื่อรวมเป็นหลักสูตรที่บูรณาการมาจากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่เพื่อให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยการจัดทำหลักสูตรดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงสมรรถนะหลัก ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง สมรรถนะที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องมีเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี ๒) สมรรถนะความเชี่ยวชาญ (Professional Competency) หมายถึง สมรรถนะในการทำงานทางด้านการเกษตรและการจัดการ คือ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานที่ครอบคลุมทักษะทั้ง ๒ ด้าน และ ๓) สมรรถนะในหน้าที่เฉพาะสาขา (Functional

Competency) หมายถึง สมรรถนะความเชี่ยวชาญตามสาขาที่ผู้เรียนเลือก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานเพิ่มเติมในกลุ่มอาชีพได้

สรุปเป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนวัตกรรมวิถีเกษตรเชิงธุรกิจ โดยนำ ๖ ปัจจัยที่สำคัญมาพิจารณาควบคู่กันไป ได้แก่ หลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผล ผู้สอน และผู้เรียน จากแนวคิดในแต่ละปัจจัย พร้อมเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

จากข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรทั้ง ๓ ลักษณะข้างต้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดสัมฤทธิ์ผลนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายส่วนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้น คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะต้องนำมาพิจารณา กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในเกือบทุกสถานศึกษาอาชีวศึกษา ยกเว้นวิทยาลัยการอาชีวศึกษาบางแห่ง โดยแต่ละสถานศึกษาจะมีสาขาวิชาที่หลากหลาย เช่น วิทยาลัยเทคนิค จะมีการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งประเภทวิชาอุตสาหกรรม บริหารธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรม และวิทยาลัยอาชีวศึกษา การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งประเภทวิชาคหกรรม บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยวและโรงแรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา แต่ในวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี ส่วนใหญ่จะจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเฉพาะทางด้านการเกษตร และบริหารธุรกิจ เป็นหลัก และจากสถานการณ์ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่ามีจำนวนผู้เรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับต้องแสวงหามาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๔.๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าสู่การมีงานทำและประกอบอาชีพได้ ทั้งในสถานประกอบการ และการเป็นผู้ประกอบการเอง ที่เล็กกว่า SMEs ไม่มุ่งเน้นการเรียนเพื่อการให้ปริญญา ซึ่งอาจจะไม่ต้องมีหน่วยกิต แต่ใช้การเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง มีทักษะในอาชีพจนสามารถใช้ประกอบอาชีพได้จริง

๒) จัดทำกฎหมาย กฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็กลไกสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาและการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อการมีงานทำให้ประสบผลสำเร็จไปได้

๓) หาแนวทางและมาตรการในการให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีกับภาคเอกชนหรือสถานประกอบการที่ร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนหรือการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) จัดทำระบบการสรรหาและคัดเลือกครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และมีการจัดอบรมครูผู้สอนอาชีวศึกษาให้เป็นครูอาชีวศึกษารูปแบบใหม่ ที่สามารถบูรณาการศาสตร์และองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและเกิดกระบวนการ คิดวิเคราะห์ได้อย่างหลากหลาย

๕) จัดทำมาตรการ วิธีการและแนวทางในการแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาช่วยและให้องค์ความรู้กับผู้เรียนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา (โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ที่สถานศึกษาดังและจัดการเรียนการสอน) โดยอาจสนับสนุนงบประมาณและค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจเป็นค่าตอบแทนให้กับกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ ตามความเหมาะสม

๖) แสวงหามาตรการและแนวทางในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในทุกระดับการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจใช้ระบบการให้ทุนการศึกษาจากหน่วยงานส่วนกลาง ที่จัดสรรไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้สนใจและผู้ที่ต้องการเรียนแต่ไม่มี ค่าใช้จ่ายเพียงพอได้เข้าสู่ระบบการศึกษาอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น หรือการจัดสรรระบบโควตาเข้าศึกษา ต่อในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการให้การรับรองการมีงานทำสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา เป็นต้น

๗) กระจายอำนาจให้สถานศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษา หรือ จัดทำหลักสูตรเชิงบูรณาการได้ตามความพร้อมของสถานศึกษาและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพใหม่ ๆ และการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง

๘) ควรพัฒนารูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้มีผู้เข้าสู่การศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อเก็บสะสม เป็นหน่วยกิต (Credit Bank) และจัดให้มีกระบวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่คุณวุฒิ ทางการศึกษาได้โดยไม่ต้องเรียนในระบบการเรียนการสอนระบบปกติแบบเต็มเวลา

๙) ควรส่งเสริมให้แต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดำเนินการจัดทำและออกแบบ ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา แต่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบ การเรียนปกติแบบเต็มเวลาได้ ได้มีโอกาสศึกษาในรูปแบบการฝึกอบรมเป็นโมดูล แล้วรวบรวมชั่วโมง การเรียนรู้ รวบรวมหน่วยกิตเพื่อนำมาเทียบโอนรายวิชา และเมื่อเรียนครบตามหลักสูตรแล้วก็สามารถ นำมาใช้ประกอบการเทียบคุณวุฒิการศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชน ทุกระดับได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษา เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตัวเอง พัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศในภาพรวมด้วย

๔.๒.๒ สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรเร่งดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) เร่งดำเนินการหาแนวทางและจัดทำมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่ม จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในทุกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น

๒) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากความสนใจในอาชีพที่ผู้เรียนประสงค์จะทำหลังสำเร็จ

การศึกษาด้านการเกษตร ให้ความรู้ทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด การทำ Smart farm ที่ใช้พื้นที่น้อย แต่ได้ผลผลิตมาก

๓) จัดทำหลักสูตรบูรณาการที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจ และตามความพร้อมของแต่ละบุคคล

๔) จัดกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นภาคปฏิบัติจริง มากกว่าภาคทฤษฎี เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและสมรรถนะในอาชีพที่สนใจ โดยจัดให้มีการฝึกปฏิบัติการในสถานการณ์จริง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๕) ทำความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาด้วยกัน ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ในการใช้ครูผู้สอน ห้องเรียน เครื่องมือและอุปกรณ์ร่วมกัน ในการส่งผู้เรียนเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรบวิชาชีพในรายวิชาที่ไม่มี การเปิดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของตนเอง

๖) ทำความร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียงกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้เข้าร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน ได้เห็นภาพรวมในการประกอบอาชีพ เข้าใจความต้องการของตนเอง และรู้จักอาชีพมากขึ้น

๗) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตร (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง) ที่จัดการเรียนการสอนและกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ มีความพร้อมทางด้านสถานที่ บุคลากร และองค์ความรู้ แต่มีผู้เรียนสนใจเรียนทางด้านเกษตรลดลง จึงควรกำหนดบทบาทใหม่ ให้มุ่งเป้าหมายการจัดการศึกษาใน ๒ กลุ่ม ดังนี้

๗.๑) กลุ่มเกษตรกรเดิม สถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือบุคคลกลุ่มนี้ โดยการให้องค์ความรู้ทางด้านการผลิตเพื่อการแปรรูปที่จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้มากขึ้น เน้นความพอเพียง และเน้นคุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ

๗.๒) กลุ่มผู้สนใจที่จะเข้ามาสู่ภาคการเกษตร หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่อาจจะมาจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาอื่น แต่สนใจที่จะเปลี่ยนอาชีพมาเป็นเกษตรกร แต่ยังขาดองค์ความรู้ ต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้ที่หลากหลาย อาจจะมีการจัดอบรม การสัมมนา หรือจัดหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการประกอบอาชีพให้กับบุคคลกลุ่มนี้

ดังนั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จำเป็นต้องปรับบทบาทของตนเองให้เป็นแหล่งความรู้หรือศูนย์การเรียนรู้ มีงานวิจัยที่จะช่วยเหลือ ต่อยอด ให้กับกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่มข้างต้นได้ และต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น หาแนวทางการเชื่อมโยงความร่วมมือในทุกภาคส่วน และทุกระดับที่จะเกิดประโยชน์กับการพัฒนาด้านการเกษตร

๘) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทุกระดับ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาอาชีพได้อย่างแท้จริง

๙) สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่จำเป็นต้องสอนหรือจัดการสอนเองในทุกเรื่อง ถ้าไม่มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ให้ทำตัวเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) แทน และดำเนินการจัดหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ สถานที่จัดฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติ และให้ครูผู้สอนได้พัฒนาจนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมจนสามารถเป็นผู้สอนเองได้

๑๐) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางของศาสตร์พระราชามาปรับและประยุกต์ใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านการเกษตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือใช้ในยุคที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อหรือในสถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ไม่ปกติ ซึ่งการเกษตรจะมีส่วนสำคัญอย่างมากในระบบการผลิตและการบริโภค

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
สู่สากล (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๕), กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕), กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๕๔.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน
การสอนสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๐.
_____. การพัฒนามอดูลแบบฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (อัดสำเนา) ๒๕๕๘.

_____. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ, ๒๕๕๑.

_____. อนาคตภาพของการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน
และทิศทางการพัฒนาประเทศ, นนทบุรี : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๖๑.

ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก,
ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๖๖๑.

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและ
พัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๕)

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๖๐.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน).
<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21750>.

คำแถลงนโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)
<https://moe360.blog/2021/04/16/education-policy/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕
และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และ
ประสบการณ์รายวิชา

ภาคผนวก

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดนครราชสีมา

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดราชบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดน่าน

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) อ.พานทอง จ.ชลบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ อ.เมือง จ.นนทบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรม คหกรรม
การท่องเที่ยวและบริการสู่การเป็นผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่”
ณ บริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้ผู้ต้องขัง
เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ”
ณ เรือนจำกลางบางขวาง ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานงานและรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป
ประเทศด้านการศึกษาศาตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ
ณ วิทยาลัยเทคนิคระยอง ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”

ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”
ณ วิทยาลัยพาณิชย์การเชตุน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

อาชีพสร้างชาติ

ออกแบบและพิมพ์ที่
 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖,
 ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖

